

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण एक चिनारी

२०६१

सम्पादन समिति

१. श्री भक्तराज समशेर राणा	संयोजक
२. श्री पुरुषोत्तम खनाल	सदस्य
३. श्री दिपेश आचार्य	सदस्य
४. श्री अर्जुन घिमिरे	सदस्य
५. श्री कविन्द्र श्रेष्ठ	सदस्य
६. श्री संदिप अधिकारी	सचिव

मन्तव्य

देशको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा सघाउ पुऱ्याउन निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा नेपाल अधिराज्यभरि उचित मूल्यमा भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा सर्वसुलभ गराउनको निमित्त अनुकूल वातावरण सृजना गर्न दूरसञ्चार नीतिको उद्देश्य अनुरूप स्वतन्त्र नियामक निकायको रूपमा २०५४ सालमा गठन भएको नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले गर्नुपर्ने धेरै कामहरू छन् । हालसम्म प्राधिकरण अनुमतिपत्र मात्र दिने संस्था हो कि भन्ने भान पर्न गएको छ । ग्रामीण क्षेत्रमा न्यूनतम आधारभूत दूरसञ्चार सेवा पुऱ्याउन, सहरी क्षेत्रमा प्रविधिको विकास अनुरूपका विभिन्न सेवाहरूको माग अनुसार पूर्ति गर्न, सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्न र लगानीको प्रतिफललाई प्रतिकूल असर नपर्ने गरी सेवा प्रयोग गर्दा तिर्नुपर्ने महसुल दर सरल तथा सुलभ पार्न प्राधिकरण प्रयत्नरत छ ।

प्राधिकरणले दूरसञ्चार नीतिले अङ्गीकार गरेका प्रावधानहरूको सफल कार्यान्वयनको सम्बन्धमा सम्बन्धित सबै पक्षलाई दूरसञ्चार नीतिका मुख्य बुँदाहरू, विभिन्न सेवाहरूको परिचय, हालसम्म भएगरेको कार्य विवरण, प्राधिकरणको बनोट र अनुमतिपत्र दिइएको विवरणबारे जानकारी दिने उद्देश्यले “नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण : एक चिनारी, २०६१” प्रकाशनमा ल्याउन पाउँदा मलाई खुशी लाग्नु स्वाभाविकै छ । यस प्रकाशनले सुसूचित गराउने कार्यमा केही हदसम्म पाठकहरूलाई सहयोग पुऱ्याउन सक्ने आशा गरिएको छ । प्रस्तुत पुस्तिका तयार गर्ने सम्बन्धमा सम्पादन समितिले गरेको अथक प्रयासको लागि सम्बन्धित सबैप्रति धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

२०६१।३।७

सुरेश कुमार पुडासैनी

अध्यक्ष

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण बोर्ड

श्री सुरेशकुमार पुडासैनी
अध्यक्ष

श्री मणिराम ओझा
सदस्य

श्री अविनाश पन्थ
सदस्य

डा. कृष्णबहादुर खत्री
सदस्य

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणमा कार्यरत
अधिकृत कर्मचारीहरूको नामावली

सि.नं.	नाम/थर	पद
१.	श्री सुरेशकुमार पुडासैनी	अध्यक्ष
२.	श्री भक्तराज समशेर राणा	सल्लाहकार
३.	श्री शशी सिजापति	सल्लाहकार
४.	श्री कुमारप्रसाद शर्मा	डेपुटी मेनेजर
५.	श्री पुरुषोत्तम खनाल	असिष्टेन्ट मेनेजर
६.	श्री अम्बर स्थापित	असिष्टेन्ट मेनेजर
७.	श्री दिपेश आचार्य	असिष्टेन्ट मेनेजर
८.	श्री कैलाशप्रसाद न्यौपाने	असिष्टेन्ट मेनेजर
९.	श्री रामचन्द्र अर्याल	असिष्टेन्ट मेनेजर
१०.	श्री सन्तोष पौडेल	असिष्टेन्ट मेनेजर
११.	श्री बलराम अधिकारी	असिष्टेन्ट मेनेजर
१२.	श्री सुरेन्द्रलाल हाडा	असिष्टेन्ट मेनेजर
१३.	श्री अर्जुन घिमिरे	असिष्टेन्ट मेनेजर
१४.	श्री कविन्द्र श्रेष्ठ	असिष्टेन्ट मेनेजर
१५.	श्री उदयराज रेग्मी	असिष्टेन्ट मेनेजर
१६.	श्री मीनप्रसाद अर्याल	असिष्टेन्ट मेनेजर
१७.	श्री विजयकुमार राय	असिष्टेन्ट मेनेजर

सहायक कर्मचारीहरूको नामावली

१.	श्री सुरेश बस्नेत	कार्यालय सहायक
२.	श्री संदिप अधिकारी	कार्यालय सहायक
३.	श्री सुन्दर प्याकुरेल	कार्यालय सहायक
४.	श्रीमती प्रतिमा घिमिरे	कार्यालय सहायक
५.	श्री रेवतीराम पन्थ	कार्यालय सहायक
६.	श्री सुनील खतिवडा	कार्यालय सहायक
७.	सुश्री सुधा शर्मा	कार्यालय सहायक
८.	श्री एकराज तिवारी	डाइभर
९.	श्री विष्णुहरि फुयाँल	डाइभर
१०.	श्री अर्जुन कार्की	डाइभर
११.	श्री राधेश्याम मल्ल	पियन
१२.	श्री नवराज पुरी	पियन
१३.	श्री हाकाबहादुर प्रधान	पियन

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणमा कार्यरत

कर्मचारीको विवरण

श्री सुरेशकुमार पुडासैनी
अध्यक्ष

श्री भक्तराज समशेर राणा
सल्लाहकार

श्री शशी सिजापती
सल्लाहकार

श्री कुमारप्रसाद शर्मा
डेपुटी मेनेजर

श्री पुरुषोत्तम खनाल
असिष्टेन्ट मेनेजर

श्री अम्बर स्थापित
असिष्टेन्ट मेनेजर

श्री दिपेश आचार्य
असिष्टेन्ट मेनेजर

श्री कैलाशप्रसाद न्यौपाने
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री रामचन्द्र अर्याल
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री सन्तोष पौडेल
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री बलराम अधिकारी
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री सुरेन्द्रलाल हाडा
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री अर्जुन घिमिरे
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री कविन्द्र श्रेष्ठ
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री उदयराज रेग्मी
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री विजयकुमार राय
असिस्टेन्ट मेनेजर

श्री मीन प्रसाद अर्याल
असिष्टेन्ट मेनेजर

श्री सुरेश बस्नेत
कार्यालय सहायक

श्री संदिप अधिकारी
कार्यालय सहायक

श्री सुन्दर प्याकुरेल
कार्यालय सहायक

श्रीमती प्रतिमा घिमिरे
कार्यालय सहायक

श्री रेवतीराम पन्थ
कार्यालय सहायक

श्री सुनिल खतिवडा
कार्यालय सहायक

सुश्री सुधा शर्मा
कार्यालय सहायक

श्री एकराज तिवारी
डाइभर

श्री विष्णुहरी फुयाँल
डाइभर

श्री अर्जुन कार्की
डाइभर

श्री राधेश्याम मल्ल
पियन

श्री नवराज पुरी
पियन

श्री हाकाबहादुर प्रधान
पियन

विषय-सूची

१.	पृष्ठभूमि.....	१
२.	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना	१
३.	दूरसञ्चार नीति, २०६१ को व्यवस्था.....	२
४.	प्राधिकरणको गठनसम्बन्धी व्यवस्था	६
५.	प्राधिकरणको काम, कर्तव्य	६
६.	प्राधिकरणको अधिकार	१०
७.	प्राधिकरणको संगठनात्मक स्वरूप.....	१४
८.	विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूको संक्षिप्त परिचय.....	१५
८.१	आधारभूत टेलिफोन सेवा.....	१५
८.२	मोबाइल टेलिफोन सेवा.....	१७
८.३	दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवाहरू.....	१९
९.	अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकेका सेवाहरू र यसका उपलब्धिहरू	२७
१०.	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको आर्थिक स्थिति.....	३९
११.	विशेष ग्रामीण दूरसञ्चार कार्यक्रम	४०
१२.	नम्बरिङ्ग योजना	४२
१३.	अनुसूचीहरू :	
अनुसूची-१	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको संगठनात्मक संरचना	४५
अनुसूची-२	आ.व. २०५९/६० को आयव्यय विवरण तथा वासलात.....	४६
अनुसूची-३	अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूको नाम तथा सम्पर्क विवरण.....	४८
अनुसूची-४	दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवाहरूको अनुमतिपत्र र नवीकरण दस्तुर	६०
अनुसूची-५	दूरसञ्चार सेवासँग सम्बन्धित केही शब्द तथा परिभाषा.....	६१
अनुसूची-६	नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणसँग सम्बन्धित ऐन तथा नियमहरूको सूची	६३

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण : एक चिनारी

२०६१

१. पृष्ठभूमि

विश्वमा दूरसञ्चारका क्षेत्रहरूमा भएका उल्लेखनीय प्रगति एवं दूरसञ्चारको द्रुततर विकासको गतिसँगै नेपालमा पनि यस क्षेत्रको विकास र विस्तारमा तीव्रता ल्याउनु परेको छ। हाल प्रादुर्भाव भएका नयाँ नयाँ प्रविधिको विकाससँगै आइरहेको विश्वव्यापीकरणको लहर एवं उदारीकरण वा खुला अर्थतन्त्रको अवधारणा अनुरूप नेपालमा पनि दूरसञ्चार सेवाको विकास प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा गराउन आवश्यक भएको परिप्रेक्ष्यमा क्रमशः बढिरहेको दूरसञ्चार सेवाको मागलाई श्री ५ को सरकारको साधन, स्रोत र प्रयासले मात्र पूर्ति गर्न नसक्ने स्थिति देखियो। निजी क्षेत्रका उद्यमीहरू नयाँ नयाँ क्षेत्रमा लगानी गर्न इच्छुक रहे तापनि उपयुक्त वातावरण एवं अवसरको कमीले गर्दा निजी क्षेत्रको पूँजी उत्पादनशील क्षेत्रमा प्रवाहित हुन सकिरहेको छैन। यस अवस्थालाई मनन गरी राष्ट्रिय सञ्चार नीति, २०४९ ले जनसाधारणलाई दूरसञ्चारका सेवाहरू उपलब्ध गराउन र मुलुकका विकास कार्यहरूमा यथाशक्य सहयोग पुऱ्याउन नेपाल अधिराज्यभित्र र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत आवश्यकता अनुरूप दूरसञ्चार सेवाहरू सुलभ, सरल तथा सुनियोजित रूपबाट विकसित गर्दै लैजानका लागि यस क्षेत्रको विकास, विस्तार र सञ्चालनमा निजी क्षेत्रलाई पनि संलग्न गराई प्रोत्साहित गर्ने अवधारणा राखेको छ।

२. नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापना

माथि उल्लिखित अवधारणा अनुरूप नेपालमा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकासमा उदारीकरणको नीति लिई निजी क्षेत्रको समेत सहभागिता गराई प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा यस क्षेत्रको विकास तथा विस्तार गर्ने उद्देश्यले श्री ५ को सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०५२।१।१० को निर्णयानुसार दूरसञ्चार सेवाको विकासमा निजी क्षेत्रलाई सहभागी बनाउन प्रारम्भ गरिएको हो। यससम्बन्धी कार्यलाई अझ व्यवस्थित र नियमित गर्न कानूनी आधारका रूपमा दूरसञ्चार ऐन, २०५३ र दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ लागू गरी सोही ऐन र नियमावलीको प्रावधान अनुरूप एक स्वतन्त्र नियामक निकाय (Autonomous Regulatory Body) को रूपमा २०५४ साल फागुन २० गते नेपाल

दूरसञ्चार प्राधिकरण (Nepal Telecommunications Authority) को गठन गरी कार्य प्रारम्भ गरिएको हो ।

३. दूरसञ्चार नीति, २०६० को व्यवस्था

नेपालको कठिन भू-बनोटको परिप्रेक्ष्यमा अन्य पूर्वाधारहरूको तुलनामा दूरसञ्चार सेवा बढी महत्वपूर्ण देखिन्छ । दूरसञ्चार क्षेत्रमा द्रुतगतिले भैरहेको प्रविधिको विकास तथा यसको संरचनामा भैरहेको गतिशील परिवर्तनले यस क्षेत्रमा नयाँ अवसरहरू देखापर्दै गएका छन् । विश्वव्यापी रूपमा दूरसञ्चार सेवाको महसुलमा हुन गएको क्रमिक हासबाट पनि नेपाली जनता लाभान्वित हुने सम्भावना देखापरेको छ । यसै परिप्रेक्ष्यमा दूरसञ्चार क्षेत्रमा हासिल भएका उपलब्धिहरूको अधिकतम सदुपयोग गरी भविष्यमा दूरसञ्चार क्षेत्रमा देखापर्ने थप सम्भावना र अवसरहरूलाई नेपाली जनताको हितमा उपयोग गर्न समसामयिक र गतिशील नीतिको आवश्यकता महसुस भएकोले दूरसञ्चार नीति, २०५६ लाई प्रतिस्थापन गरी श्री ५ को सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को निर्णय अनुसार मिति २०६०।११।२५ मा दूरसञ्चार नीति, २०६० स्वीकृत गरिएको छ ।

३.१ उद्देश्य

देशको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा सघाउ पुऱ्याउन निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा अधिराज्यभरि उचित मूल्यमा भरपर्दो दूरसञ्चार सेवा सर्वसुलभ गराउन अनुकूल वातावरणको सृजना गर्नु प्रस्तुत दूरसञ्चार नीतिको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । यस सर्वोपरि उद्देश्यको प्राप्तमा सहयोग पुऱ्याउन देहायका उद्देश्यहरू निर्धारण गरिएका छन् :-

१. अधिराज्यका ग्रामीण तथा सहरी क्षेत्रमा सर्वसाधारणको पहुँच दूरसञ्चार सेवामा पुऱ्याउन बसोबास भएका क्षेत्रमा बोलाउँदा सुनिने दूरीमा दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने ।
२. अधिराज्यका सहरी क्षेत्रमा माग अनुसार दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने । व्यापारिक क्षेत्रलाई व्यावसायिक (Corporate) दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
३. सहरी क्षेत्रका उपभोक्ताहरूलाई विभिन्न सेवाप्रदायकबाट सेवा चयन गर्न पाउने अवसर प्रदान गर्ने । ग्रामीण क्षेत्रमा पनि सोही

अनुरूप सेवा चयन गर्न पाउने व्यवस्थाको विस्तार क्रमशः गर्दै लाने ।

४. ग्रामीण क्षेत्रको विकास तथा गरिबी निवारणको लागि उपयुक्त सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्न पाउने व्यवस्था मिलाउने ।

३.२ रणनीति

१. दूरसञ्चार सेवामा सबैको पहुँच (Universal Access)

दूरसञ्चार सेवामा सबैको पहुँच हुनेगरी सेवा विस्तार गरिनेछ । दूरसञ्चार सेवा सुलभ नभएको ठाउँमा उपभोक्ताहरूलाई साफ्ट टेलिफोनको माध्यमबाट सो सेवा उपलब्ध गराइनेछ । यसका लागि स्थिर, मोबाइल आदि टेलिफोन सेवाको विस्तारमा जोड दिइनेछ । सेवा विस्तारमा भू-उपग्रह प्रणालीको समेत प्रयोग गर्न सकिनेछ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी अन्य सेवाहरू सामुदायिक केन्द्र मार्फत उपलब्ध गराइनेछ ।

२. सेवा प्रदान गर्ने दायित्व (Universal Service Obligation)

दूरसञ्चार सेवाप्रदायकले शहरी क्षेत्रका जुनसुकै उपभोक्ताले माग गर्नासाथ सेवा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

३. व्यावसायिक (Corporate) सेवाको विकास

शहरी क्षेत्रमा सरकारी निकाय तथा निजी व्यापारीवर्गलाई एउटा भन्दा बढी सेवाप्रदायकबाट लीज लाइन, डाटा तथा सोही किसिमका अन्य व्यावसायिक सेवा उपलब्ध हुने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४. दूरसञ्चार क्षेत्रको उदारीकरण

सेवाप्रदायकको लागि दूरसञ्चार क्षेत्र खुला गरिएको छ । तर रेडियो स्पेक्ट्रमको कारणबाट सेवा प्रदायकको संख्या सीमित हुन सक्नेछ । सेवा प्रदायकले डाइरेक्ट्री (Directory) सेवा प्रदान गर्दा सेवा उपभोग गर्ने सबै ग्राहकलाई समावेश गरी त्यस्तो सेवा प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

५. खुला अनुमतिपत्र प्रणाली लागू गरिने

दूरसञ्चार क्षेत्रमा सबै सेवाप्रदायकले प्रवेश पाउन खुला अनुमतिपत्र प्रणाली लागू गरिनेछ । यस्तो अनुमतिपत्र प्रदान गर्दा पारदर्शी प्रक्रिया अपनाइनेछ । साथै स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको वातावरण सृजना गरिनेछ ।

६. निजी क्षेत्रको सहभागितालाई प्रोत्साहित गरिने

दूरसञ्चार क्षेत्रमा निजी क्षेत्रको सहभागितालाई प्रोत्साहित गरिनेछ । वैदेशिक लगानी आकर्षित गरिनेछ । दूरसञ्चार क्षेत्रमा भएका सुधारसम्बन्धी विवरण र यस क्षेत्रमा उपलब्ध अवसरबारे निजी क्षेत्रलाई नियमित रूपमा जानकारी गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

७. सूचना समाजमा प्रवेश गर्ने

दूरसञ्चार सेवाको विस्तार र सूचना तथा सञ्चार सम्बन्धी कानून (Cyber Law) जस्ता अन्य आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था गरी नेपाललाई प्रभावकारी रूपमा सूचना समाजमा प्रवेश गराइनेछ ।

८. ग्रामीण क्षेत्रका प्रयोगकर्ताको लागि उपयुक्त सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

ग्रामीण क्षेत्रका प्रयोगकर्ताको क्षमता र आवश्यकता अनुरूप उपयुक्त सूचना तथा सञ्चार प्रविधि उपलब्ध गराइनेछ । यस सिलसिलामा निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा विशेष तालिम नचाहिने तथा साक्षरताको आवश्यकता नपर्ने खालका रेडियो, टेलिभिजन तथा टेलिफोनमा आधारित सूचना तथा सञ्चार प्रविधि उपलब्ध गराइनेछ । स-साना सेवा प्रदायकको माध्यमबाट ग्रामीण प्रयोगकर्ताहरूलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

९. विकासकार्यमा लागेकालाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको भरपूर प्रयोग गर्न लगाइने

ग्रामीण विकास तथा पूर्वाधार निर्माण जस्ता विकासकार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन यस कार्यमा संलग्न सरकारी तथा गैरसरकारी व्यक्ति तथा निकायलाई जिल्ला र गाउँस्तरसम्म आवश्यक क्षमताको विकास गरी इन्टर्नेटजस्ता सूचना तथा सञ्चारसँग सम्बन्धित प्रविधिको भरपूर प्रयोग गर्न लगाइनेछ ।

१०. नेपाल दूरसञ्चार संस्थानको व्यवसायीकरण

नेपाल दूरसञ्चार संस्थानको व्यवसायीकरण गर्ने सिलसिलामा संस्थानलाई कम्पनीमा परिणत गरी श्री ५ को सरकारको स्वामित्वलाई घटाउँदै लगिनेछ । बढ्दो प्रतिस्पर्धाको सामना गर्नको लागि कम्पनीलाई सक्षम बनाउन विभिन्न सुधार कार्यक्रमहरूको सञ्चालन गरिनेछ ।

११. नीति कार्यान्वयनका लागि संस्थागत विकास

दूरसञ्चार नीतिका सफल कार्यान्वयनको लागि सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको जनशक्ति र आर्थिक क्षमता वृद्धि गरी संस्थागत विकास गर्दै लगिनेछ । सूचना तथा सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी नीति र कानूनको तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको सन्दर्भमा सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय र विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको भूमिका र जिम्मेवारीलाई दोहोरो नपर्ने गरी स्पष्ट पारिनेछ ।

१२. दूरसञ्चार क्षेत्रको आर्थिक क्षमता

दूरसञ्चार सेवा प्रदायक बीच स्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुने वातावरण सृजना गरी दूरसञ्चार क्षेत्रको आर्थिक क्षमता अभिवृद्धि गर्न जोड दिइनेछ ।

४. प्राधिकरणको गठनसम्बन्धी व्यवस्था

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणमा दूरसञ्चार सेवासँग सम्बन्धित प्राविधिक र प्रशासनिक क्षेत्रका गरी एकजना पूर्णकालीन अध्यक्ष सहित ५ जना सदस्य रहनेछन् । प्राधिकरणमा दूरसञ्चार सेवासम्बन्धी अनुभव भएका प्राविधिक, प्रशासनिक, बजार व्यवस्थापन, लेखा तथा लेखापरीक्षण वा कानूनको क्षेत्रबाट अध्यक्ष तथा सदस्य हुनको लागि अध्यक्षको हकमा कम्तीमा १० वर्ष र सदस्यहरूको हकमा कम्तीमा ७ वर्षको अनुभव प्राप्त गरी सम्बन्धित क्षेत्रको मान्यताप्राप्त शैक्षिक संस्थाबाट स्नातक तहको उपाधि हासिल गरेको हुनु पर्नेछ ।

प्राधिकरणका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूका नियुक्तिको लागि सिफारिश गर्न श्री ५ को सरकारले सम्बद्ध क्षेत्रका विज्ञहरू समेत रहेको एक समिति गठन गर्ने र उक्त समितिले उपयुक्त व्यक्ति छनौट गरी श्री ५ को सरकारमा सिफारिश पेश गरेअनुरूप श्री ५ को सरकारद्वारा नियुक्ति गर्ने व्यवस्था रहेको छ । यसरी नियुक्त भएका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको पदावधि ५ वर्षको हुनेछ र निजहरूलाई समितिले अध्यक्ष तथा सदस्यको काम सन्तोषजनक देखाई पुनः नियुक्तिको लागि सिफारिश गरेमा श्री ५ को सरकारले निजलाई अध्यक्ष तथा सदस्यमा पुनः नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

५. प्राधिकरणको काम, कर्तव्य

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण आफैँ दूरसञ्चार सेवाप्रदायक नभएर दूरसञ्चार सेवाको नियामक संस्था भएकोले यसले स्वयं दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन नगरी यस सेवालाई भरपर्दो, सर्वसुलभ बनाउने उद्देश्यले निजी क्षेत्रको सहभागिता गराई स्वच्छ, प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा दूरसञ्चार सेवाहरूलाई नियमित र व्यवस्थित गर्न निम्न कार्यहरू गर्नेछ :-

५.१ अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ लागू भएपश्चात् कसैले पनि अनुमतिपत्र नलिई दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न नपाउने भएकोले दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्नुपूर्व प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र लिनुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था रहेको छ । यसरी अनुमतिपत्र लिने सन्दर्भमा दूरसञ्चार ऐन, २०५३ मा तीन किसिमको प्रावधान रहेको छ :-

- १) पहिलो व्यवस्था अनुसार यो ऐन प्रारम्भ हुनुअगावै श्री ५ को सरकारबाट अनुमति लिई दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गरिरहेका व्यक्ति वा संस्थाले आफूले सञ्चालन गरिरहेको सेवासँग सम्बन्धित सम्पूर्ण विवरणहरू खुलाई यो ऐन लागू भएको ६ महिनाभित्र अनुमतिपत्रको लागि प्राधिकरण समक्ष निवेदन दिई १ वर्षभित्र अनुमतिपत्र लिइसक्नुपर्नेछ ।
- २) दोस्रो व्यवस्था अनुसार श्री ५ को सरकारले प्राधिकरणको सिफारिशमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिए बमोजिमका विभिन्न किसिमका दूरसञ्चार सेवाहरू सञ्चालन गर्न जुनसुकै समयमा प्राधिकरणद्वारा निर्धारित ढाँचाबमोजिमको निवेदन दिई दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूले सेवा सञ्चालन गर्नु पूर्व अनुमतिपत्र लिनु पर्नेछ । हालसम्म प्राधिकरणको सिफारिशमा श्री ५ को सरकारले विभिन्न १६ वटा अतिरिक्त दूरसञ्चार सेवाहरू (Value Added Services) राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सर्वसाधारणको लागि खुला गरिसकेको छ । दूरसञ्चार सेवामा निजी क्षेत्रको सहभागिता भई स्वच्छ प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा उपर्युक्त सेवाहरू सर्वसुलभ होउन् भन्ने उद्देश्य राखी यी सेवाहरूका लागि हाललाई अनुमतिपत्रको संख्या कटान गरिएको छैन ।
- ३) तेस्रो व्यवस्था अनुसार प्राधिकरणको सिफारिशमा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी खुला गरिएका सेवाहरूबाहेकका अन्य दूरसञ्चारका सेवाहरू सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्र प्रदान गर्नुअघि त्यस्ता सेवाको लागि प्रदान गरिने अनुमतिपत्र संख्या, दूरसञ्चार सेवाको किसिम, सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक पूँजी, प्राविधिक निपुणता, पेशासम्बन्धी दक्षता आदि कुराहरू खुलाई सर्वसाधारणलाई जानकारी हुने गरी अनुमतिपत्रको लागि निवेदन दिने म्यादसहितको सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्नुपर्नेछ र त्यस्तो सूचना प्रकाशित भएपछि इच्छुक स्वदेशी एवं विदेशी सेवा सञ्चालकहरूले दूरसञ्चार सम्बन्धी आर्थिक तथा प्राविधिक अध्ययन प्रतिवेदन सहितको कार्य सञ्चालन योजना तथा सूचनामा तोकेबमोजिमका अन्य रीत पुऱ्याई निवेदन दिनुपर्ने र

प्राधिकरणबाट निर्धारण गरेबमोजिम छनौट प्रक्रियाबाट छनौट भई ऐनको दफा २४ बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नुपर्नेछ ।

५.२ स्वदेशी तथा विदेशी लगानीकर्ताहरूको सहभागिता गराउने

राष्ट्रले अङ्गीकार गरेको आर्थिक उदारीकरण तथा विश्वव्यापीकरणको अवधारणा अनुरूप राष्ट्रिय विकासको लागि स्वदेशी लगानीको प्रवर्द्धन गर्दै देशमा वैदेशिक पूँजी र प्रविधिलाई आकर्षित गर्न दूरसञ्चारको क्षेत्रमा पनि उदारीकरणको नीति लागू गरी निजी क्षेत्रको साथसाथै विभिन्न विदेशी लगानीकर्ताहरूलाई समेत दूरसञ्चारको क्षेत्रमा लगानी गर्न आकर्षित गरी स्वच्छ, प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा उच्चस्तरीय, भरपर्दो एवं सर्वसुलभ दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध हुने अवसर उपलब्ध गराउनु पनि प्राधिकरणको कार्य हो ।

५.३ दूरसञ्चार सेवा सर्वसुलभ गराउने

देशमा दूरसञ्चार सेवाको अधिकतम विकासको लागि निजी क्षेत्रको साथसाथै विदेशी लगानीकर्ताहरूलाई सहभागी गराई स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको आधारमा सेवा सञ्चालन गर्दा लिइने सेवाशुल्क स्वीकृत एवं नियमित गर्दै आधारभूत दूरसञ्चार सेवा तथा अतिरिक्त दूरसञ्चार सेवाको सुविधा नेपाल अधिराज्यभरका सहरी तथा ग्रामीण सबै क्षेत्रमा पुऱ्याउन आवश्यक व्यवस्था गर्नु प्राधिकरणको कार्य हो ।

५.४ उच्चस्तरीय दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गराउने

दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने अनुमतिपत्र प्रदान गर्नुअघि उच्चस्तरीय दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न दूरसञ्चार सेवा र यससम्बन्धी यन्त्र तथा उपकरणहरूको स्तर तोक्ने, गुणस्तर निर्धारण गर्ने तथा स्वीकृत गर्ने कार्य सम्पन्न गर्नुपर्छ । यसको लागि प्राधिकरणले नियमित रूपमा यस क्षेत्रमा भएका नयाँ प्रविधिको विकास र उपयोगबारे जानकारी हासिल गर्ने, अनुसन्धान गर्ने, अवलोकन गर्ने तथा दक्ष जनशक्तिको विकास गर्ने, गराउने कार्य समेत गर्नुपर्छ ।

५.५ सेवा सञ्चालकहरूबीच समन्वय कायम गर्ने

दूरसञ्चार सेवा र सुविधा सबैलाई उपलब्ध गराउन दूरसञ्चार क्षेत्रका समग्र विकासको लागि यस क्षेत्रमा स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको वातावरण सृजना

गर्न एउटा दूरसञ्चार सेवा सञ्चालक र अर्को दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकप्रति समान व्यवहार गर्ने, कुनै पनि सेवा सञ्चालकतर्फ भुकाव नराख्ने र आवश्यकता अनुसार दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूबीच समन्वय कायम गराउनुका साथै सेवा सञ्चालकहरूबीच सेवा सञ्चालनको सम्बन्धमा कुनै विवाद वा समस्या आइपरेमा समान व्यवहारको आधारमा विवाद वा समस्या समाधान गर्न आपसी समन्वय कायम गराउनु पनि प्राधिकरणको कार्य हो ।

५.६ उपभोक्ताहरूको हकहितको संरक्षण गर्ने

दूरसञ्चार क्षेत्रलाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने क्रममा दूरसञ्चार सेवा शुल्क, गुणस्तर र सेवाको पहुँच, उपभोक्तावर्गमा पर्न जाने कठिनाइहरू र उपभोक्ताहरूका हकहितको संरक्षण हुने गरी दूरसञ्चार सेवाको विकास र विस्तार गर्नु प्राधिकरणको कर्तव्य हो । यसको अतिरिक्त उपभोक्ताहरूको हकहितलाई समेत ध्यानमा राखी यससम्बन्धी सेवाशुल्क स्वीकृत एवं नियमित गर्नुको साथै उपयुक्त गुणस्तरको सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक स्तर निर्धारण गर्नु, निर्धारित सेवाको स्तर अनुरूप उपभोक्ताहरूलाई सेवा उपलब्ध गराएनगराएको निरीक्षण गरी नियमित गर्नु पनि प्राधिकरणको कार्यक्षेत्रभित्रै पर्ने कुरा हो ।

५.७ सूचना प्रवाह गर्ने

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले आफूले गर्ने क्रियाकलापहरू पारदर्शी राखी सूचना प्रवाह गर्ने गर्नु पर्दछ । यसले दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूलाई आफूले सेवा सञ्चालनको सम्बन्धमा गरेका निर्णयहरू तथा सेवा सञ्चालन गर्ने सन्दर्भमा विश्वका अनेकौँ राष्ट्रहरूले अपनाएका प्रावधानहरूको जानकारी गराउनु पर्दछ । त्यस्तै दूरसञ्चार सेवाका उपभोक्ताहरूलाई अनुमतिपत्र दिइने सेवाहरूको जानकारी, नयाँ दूरसञ्चार प्रविधिहरूको प्रयोग र यसबाट हुने प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष फाइदाहरूका सम्बन्धमा जानकारी दिई उपभोक्ताहरूलाई सेवा सञ्चालन शुल्क आदिका बारेमा सुसूचित गराउनु पर्दछ । त्यस्तै आफूले सञ्चालन गरेका क्रियाकलापलाई श्री ५ को सरकारसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदनका रूपमा पेश गर्ने गर्नुपर्दछ । यसरी सेवा सञ्चालक, उपभोक्ता र श्री ५ को सरकारलाई आफ्ना गतिविधिको जानकारी गराउन आवश्यकता अनुसार उपयुक्त माध्यमबाट सूचना प्रवाहित गर्नु पनि प्राधिकरणको कार्य हो ।

५.८ श्री ५ को सरकारलाई नीति, योजना आदि तयार गर्दा सुझाव दिने

देशमा दूरसञ्चार सेवाका विकासको साथसाथै दूरसञ्चार सेवालाई नियमित र व्यवस्थित गर्ने क्रममा श्री ५ को सरकारले अपनाउनुपर्ने नीति, योजना र कार्यक्रमहरूका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार सुझावहरू दिने कार्य पनि प्राधिकरणले गर्नुपर्दछ । दूरसञ्चार सेवा सञ्चालक, दूरसञ्चार सेवाका प्रयोगकर्ता र श्री ५ को सरकार गरी तीन वटा अङ्गका बीचमा रही प्राधिकरणले कार्य गर्नुपर्ने हुँदा यसले प्राप्त गरेको अनुभव देशमा दूरसञ्चार सेवाको विकासका लागि तयार गरिने नीति, योजना र कार्यक्रमको निम्ति अति नै उपयोगी हुने भएकोले अनुभव तथा सिद्धान्तका आधारमा दूरसञ्चार नीति र योजनासम्बन्धी कार्य गर्नु प्राधिकरणको कर्तव्य हुन आउँछ ।

५.९ अन्य कार्यहरू

प्राधिकरणले दूरसञ्चार क्षेत्रलाई नियमित र व्यवस्थित गर्न माथि उल्लेख भएका बाहेक अन्य कार्यहरूका रूपमा दूरसञ्चार ऐन, २०५३ मा व्यवस्था भएबमोजिम रेडियो फ्रिक्वेन्सी नीति निर्धारण समितिद्वारा निर्धारित नीति अनुरूप फ्रिक्वेन्सी सम्बन्धी कार्य गर्ने, दूरसञ्चारको सम्बन्धमा नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय ट्रान्जिटको रूपमा स्थापित गर्ने, गराउने तथा दूरसञ्चार सेवाको विकास र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक र उपयुक्त अन्य कार्य गर्ने समेत दायित्व प्राधिकरणको कार्यक्षेत्रभित्र पर्दछ ।

६. प्राधिकरणको अधिकार

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ मा व्यवस्था भएअनुसारका काम कर्तव्यहरू सुचारु रूपले सञ्चालन गर्न नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई दूरसञ्चार ऐन, २०५३ ले निम्नानुसारका अधिकारहरू प्रदान गरेको छ । ती अधिकारहरूलाई ३ भागमा विभाजित गर्न सकिन्छ ।

६.१ साधारण अधिकार

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ अनुसार दूरसञ्चारसम्बन्धी सेवाहरूलाई नियमित र व्यवस्थित गर्न प्राधिकरणलाई प्रदान गरिएका अधिकारहरूमध्ये साधारण अधिकारहरू निम्नबमोजिम रहेका छन् :-

- प्राधिकरणले दूरसञ्चारसम्बन्धी सेवाहरू भरपर्दो रूपमा उपलब्ध गराउने व्यवस्थाको लागि यस सेवामा प्रयोग हुने यन्त्र, उपकरण तथा सुविधाहरू र दूरसञ्चार सेवाको गुणस्तर निर्धारण गर्नेछ । दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने क्रममा न्यूनतम गुणस्तर तोकिदिनेछ । यसरी तोकिदिएबमोजिमको गुणस्तरको दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्नु सेवा सञ्चालकहरूको कर्तव्य हुनेछ ।
- प्राधिकरणले श्री ५ को सरकारले अपनाएको नीति, निर्देशन तथा कार्यक्रम आदिलाई व्यावहारिक रूपमा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आफूले अनुमतिपत्र प्रदान गरेका दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूलाई आवश्यकता अनुसार विभिन्न किसिमको निर्देशन वा आदेश दिन सक्नेछ र यसरी प्राप्त निर्देशन र आदेशको पालना गर्नु सेवा सञ्चालकहरूको कर्तव्य हुनेछ ।
- प्राधिकरणले आवश्यक देखेमा आफूले अनुमतिपत्र प्रदान गरेका दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकहरूले गरेको काम कारवाही र सञ्चालन गरेका दूरसञ्चार सेवाहरूको निरीक्षण एवं जाँचबुझ जुनसुकै बखत गर्न सक्नेछ । यसरी जाँचबुझ वा निरीक्षण गर्ने क्रममा अनुमतिपत्रमा तोकिएका शर्तहरूको पालना भएको छ, छैन, गुणस्तरयुक्त सेवा सञ्चालन भएको छ, छैन, दूरसञ्चार सेवा शुल्क के कसरी लिने गरेको छ र त्यो शुल्क स्वीकृत परिधिभित्र छ, छैन, सेवा सञ्चालक र ग्राहकहरूबीच के कस्ता सम्झौताहरू भएका छन्, सेवा सञ्चालकहरूले श्री ५ को सरकारलाई तिर्नुपर्ने रोयल्टी तथा ग्रामीण दूरसञ्चार विकास कोषबापतको रकम समय समयमा जम्मा गरेको छ, छैन, सेवा सञ्चालकहरूको कार्य योजना के कस्तो छ, सेवा सञ्चालकहरूले के कति लगानी गरेका छन्, जनशक्ति के कस्तो छ र ग्राहकहरू के कति छन् आदि विषयमा प्राधिकरणले निरीक्षण एवं जाँचबुझ गर्नेछ । यसरी प्राधिकरणबाट खटिई आएको व्यक्ति वा निकायलाई सो जाँचबुझ वा निरीक्षण गर्न दिई मागेको जानकारी,

विवरण तथा कागजातहरू उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित सेवा सञ्चालकहरूको प्रमुख कर्तव्य हुनेछ ।

६.२ न्यायिक अधिकार

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ मा व्यवस्था भएबमोजिम दूरसञ्चार सेवालाई नियमित र व्यवस्थित गर्नका लागि प्राधिकरणलाई सेवा सञ्चालक एवं ग्राहकहरूबीच हुने विवाद समाधान गर्ने क्रममा न्यायिक अधिकार पनि दिइएका छन्, जुन निम्नबमोजिम छन् :-

- प्राधिकरणलाई आफूले अनुमतिपत्र प्रदान गरेका सेवा सञ्चालकहरूबीच र सेवा सञ्चालक तथा ग्राहकबीच दूरसञ्चार सेवा सम्बन्धी विवाद सृजना भएमा त्यस्तो विवाद समाधान गर्ने अधिकार दिइएको छ ।
- प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्रप्राप्त कुनै व्यक्ति वा संस्थाले दूरसञ्चार ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरू उल्लङ्घन गरेमा र प्राधिकरणले दिएका आदेश वा निर्देशनहरू पालना नगरेमा त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई प्राधिकरणले अधिकतम रु. ५० हजारसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ र त्यस्तो कसुरबाट कुनै तेस्रो व्यक्तिको हानि नोक्सानी भएको रहेछ भने त्यस्तो हानि-नोक्सानीको विगो वा सोबापत क्षतिपूर्ति समेत भराइदिन सक्नेछ ।
- दूरसञ्चार ऐन, २०५३ लागू भएपछि यदि कसैले यस ऐनबमोजिम अनुमतिपत्र नलिई सेवा सञ्चालन गरेको वा अनुमतिपत्र लिइसकेपछि अनुमतिपत्रमा उल्लिखित शर्तहरूको पालना नगरी दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गरेको पाइएमा प्राधिकरणले त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थालाई अधिकतम रु. ५ लाखसम्म जरिवाना गरी त्यस्तो काम बन्द समेत गराउन सक्नेछ ।
- कुनै व्यक्ति वा संस्थाले दूरसञ्चार सेवाको दुरुपयोग गरेमा, अनधिकार प्रयोग गरेमा वा दूरसञ्चार सेवासँग सम्बन्धित कुनै सम्पत्तिको हानि-नोक्सानी गरेमा प्राधिकरणले त्यस्तो व्यक्तिबाट विगो असुल गरी विगोबमोजिम जरिवाना समेत गर्न सक्नेछ ।

- कुनै व्यक्तिले दूरसञ्चार सेवाको माध्यमबाट गालीगलौज गर्ने, धम्क्याउने वा अनावश्यक दुःख दिने गरेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई प्राधिकरणले अधिकतम रु. २५ हजारसम्म जरिवाना गरी त्यस्तो सेवा बन्द समेत गराउन सक्नेछ ।
- कुनै व्यक्ति वा संस्थाले बदनियतका साथ दूरसञ्चार लाइन, दूरसञ्चार प्रणाली वा सोसँग सम्बन्धित अन्य कुनै संरचना वा उपकरणमा प्रतिकूल असर पर्ने गरी कुनै काम गरेमा, बिगारेमा वा कुनै किसिमले हानि-नोक्सानी पुऱ्याएमा वा त्यस्ता कामको लागि दुरुत्साहन दिएमा वा त्यस्तो काम गर्ने उद्योग गरेमा कसुरको मात्रा हेरी त्यस्तो व्यक्तिलाई हानि-नोक्सानीको बिगोबमोजिम जरिवाना वा ५ वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुन सक्नेछ । यस्तो सजाय हुने मुद्दा सरकारबादी भै चल्नेछ र सरकारी मुद्दासम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची-१ मा परेको मानी कारवाही हुनेछ ।
- प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्रप्राप्त सेवा सञ्चालकले आफ्नो दूरसञ्चार सेवा विस्तार गर्ने, मर्मत गर्ने तथा सेवाविस्तारको लागि गर्ने विभिन्न कार्यको क्रममा अन्य व्यक्तिका निजी जग्गाहरूमा पोल वा लट्टाहरू गाड्ने तथा अन्य उपकरण राख्न प्रयोग गर्ने क्रममा सेवासञ्चालकले सम्बन्धित जग्गावालालाई क्षतिपूर्ति दिनु पर्नेछ । यदि कसैलाई सेवासञ्चालकले दिएको क्षतिपूर्तिको रकममा चित्त नबुझेमा कारण सहित खुलाई प्राधिकरण समक्ष सो सूचना पाएको १५ दिनभित्र निवेदन दिन सक्नेछ र यस्तो निवेदनमा प्राधिकरणबाट भएको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

६.३ मध्यस्थतासम्बन्धी अधिकार

दूरसञ्चार ऐन, २०५३ ले प्राधिकरणलाई साधारण तथा न्यायिक अधिकारका अतिरिक्त मध्यस्थता गर्ने अधिकार समेत दिएको छ । प्राधिकरणले दुई सेवासञ्चालकहरूबीच तथा सेवासञ्चालक र ग्राहकबीच विवाद समाधान गर्न मध्यस्थता गर्न सक्नेछ । यसरी मध्यस्थता गर्दा मध्यस्थता समितिमा ३ जना सदस्य रहनेछन्; जसमध्ये प्राधिकरणबाट तोकिएको व्यक्ति उक्त समितिको अध्यक्ष हुनेछ र बाँकी २ जनाले विवाद हुने दुई पक्षबाट प्रतिनिधित्व गर्नेछन् । यसरी नियुक्त मध्यस्थता समितिले विवादको समाधानका लागि आफ्नो कार्यविधि आफैँ व्यवस्थित

गरी १५ दिनभित्र निर्णय लिइसक्नु पर्नेछ, र मध्यस्थता समितिले गरेको निर्णय सम्बन्धित दुवै पक्षले मान्नुपर्नेछ ।

७. प्राधिकरणको संगठनात्मक स्वरूप

प्राधिकरणका कार्यहरू सुचारु रूपले सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्न अनुसूची नं १ मा रहेको संगठन तालिका अनुसारको व्यवस्था मिलाइएको छ । जसमा सबैभन्दा माथिल्लो तहमा प्राधिकरणको बोर्ड त्यसपछि अध्यक्ष, मेनेजर, डेप्युटी मेनेजर, असिष्टेन्ट मेनेजर र सहायक कर्मचारीहरू रहेका छन् । प्राधिकरणको दैनिक कार्य सुचारु रूपले सञ्चालन गर्न निम्नानुसारका शाखाहरू रहेका छन् । शाखाहरूको कार्यलाई सघाउन सल्लाहकारहरूको पनि व्यवस्था गरिएको छ । ती शाखाहरूको कार्यविभाजन यस प्रकार छ :-

७.१ आर्थिक तथा प्रशासन शाखा

यस शाखाका मुख्य कार्यहरूमा प्राधिकरणका दैनिक कार्यसञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट तथा वार्षिक कार्यक्रम तयार गर्ने, आर्थिक विश्लेषण गर्ने, लेखा राख्ने, जिन्सी लेखा दुरुस्त राखी त्यसका उचित संरक्षणको व्यवस्था गर्ने र जनशक्ति व्यवस्थापन एवं दैनिक प्रशासनिक कार्यहरू पर्दछन् ।

७.२ इन्जिनियरिङ्ग शाखा

यस शाखाका मुख्य कार्यहरूमा दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्रको लागि प्राप्त हुन आउने निवेदनहरूका प्राविधिक पक्षको अध्ययन/विश्लेषण, फ्रिक्वेन्सी व्यवस्थापन, दूरसञ्चारसम्बन्धी यन्त्र, उपकरणहरूको गुणस्तर परीक्षण, नम्बरिङ्ग प्लान, सेवाको अन्तरआबद्धता (Interconnection) आदि प्राविधिक पक्षमा प्राधिकरणको तर्फबाट आवश्यक कार्यहरू गर्नु रहेको छ ।

७.३ उपभोक्ता शाखा

यस शाखाका मुख्य कार्यहरूमा उपभोक्ताहरूका हकहितको लागि आवश्यक कार्यहरू गर्ने, सूचना प्रवाह गर्ने, दूरसञ्चार सेवाशुल्कहरूको

अध्ययन तथा विश्लेषण गर्ने र उपभोक्ताहरूसँग अन्तर्क्रिया गरी गुनासो संकलन तथा तिनीहरूका निराकरणको लागि गर्नुपर्ने आवश्यक कार्यहरू पर्दछन् ।

७.४ अनुमतिपत्र तथा ग्रामीण दूरसञ्चार शाखा

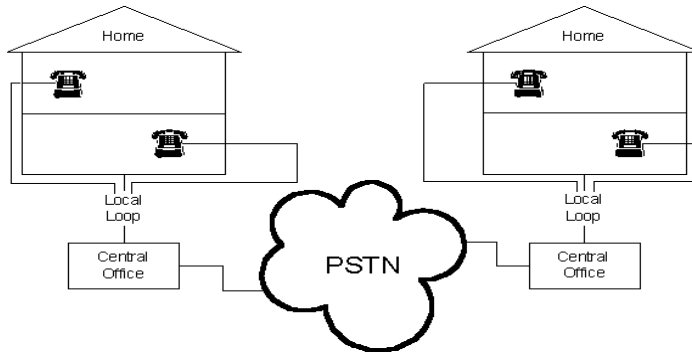
यस शाखाका मुख्य कार्यहरूमा दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनको लागि प्राप्त निवेदनहरूको छानबिन गरी ऐन, नियम अन्तर्गत अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने र अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकेपछि अनुमतिपत्रको शर्तबमोजिम सेवा सञ्चालन भएनभएको निरीक्षण एवं जाँचबुझ गर्ने तथा ग्रामीण दूरसञ्चार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने विषयका कार्यहरू पर्दछन् ।

७.५ कानून शाखा

यस शाखाका मुख्य कार्यहरूमा प्राधिकरणको कार्यसम्पादनका सिलसिलामा परिआउने कानूनी अडचन हटाउन आवश्यकता अनुसार कानूनी राय उपलब्ध गराउने, प्राधिकरण उपर परेका उजुरी तथा मुद्दा किनारा लगाउन आवश्यक बहस पैरवी गर्ने कार्यहरू पर्दछन् ।

द. विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूको संक्षिप्त परिचय

द.१ आधारभूत (Basic) दूरसञ्चार सेवा

कुनै पनि दूरसञ्चार सेवाको मूल उद्देश्य भन्नु नै एक ठाउँको सूचना अर्को ठाउँमा प्रेषित गर्नु हो । यस अन्तर्गत पनि सबैभन्दा मुख्य दूरसञ्चार सेवा भनेकै Voice Communication हो । तसर्थ

स्थानीय टेलिफोन सेवा, अन्तर्देशीय टेलिफोन सेवा र अन्तर्राष्ट्रिय टेलिफोन सेवा आधारभूत दूरसञ्चार सेवा अन्तर्गत पर्दछन् ।

आधारभूत टेलिफोन सेवामध्ये हाललाई वायरलेस इन लोकल लूप (Wireless in Local Loop, WiLL) प्रविधिमा आधारित स्थानीय टेलिफोन सेवा अधिराज्यभरि सञ्चालन गर्न पाउने गरी निजी क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धा गराई नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको अतिरिक्त थप एक सेवा प्रदायकलाई बोलपत्रको प्रक्रियाद्वारा अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने सिलसिलामा United Telecom Limited लाई बोलपत्रद्वारा अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ ।

वायरलेस इन लोकल लूप (WiLL) प्रविधिमा आधारित आधारभूत टेलिफोन

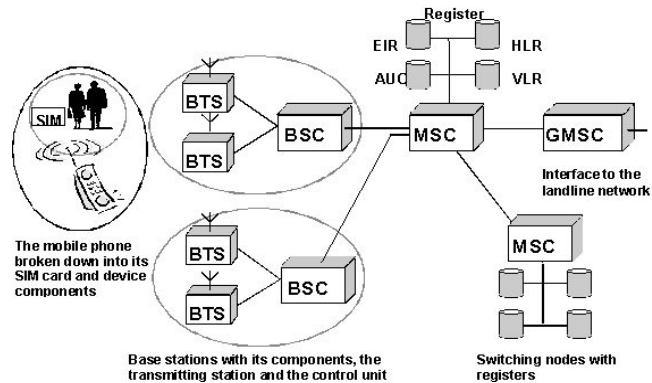
प्रायः दुई ग्राहकबीच टेलिफोन मार्फत सम्पर्क स्थापना गर्न ग्राहकको आफ्नो घरमा प्रयोग गर्ने टेलिफोन सेटबाहेक ग्राहकको घरदेखि टेलिफोन एक्सचेञ्जसम्म एक जोडी तारको आवश्यकता पर्दछ । प्रत्येक ग्राहकको लागि टेलिफोन एक्सचेञ्जदेखि ग्राहकको घरसम्म नै टेलिफोनको तार चाहिने हुँदा जति ग्राहक बढ्दै जान्छन् सोही अनुपातमा तारको संख्या पनि बढ्दै जान्छ । ग्राहकको घरसम्म टेलिफोन पुऱ्याउने उद्देश्यले जमिनमुनि डक्ट पाइप ओछ्याएर त्यसभित्र टेलिफोनको तार तान्नेदेखि लिएर लड्गालड्गामा तार टाँगेर लगाएको हुन्छ ।

सहरी क्षेत्रमा विभिन्न टेलिफोन सेवा सञ्चालकहरूले आ-आफ्नो टेलिफोन नेटवर्क स्थापनाको लागि तारको माध्यम प्रयोग गरेमा जमिनमुनि डक्ट बिछ्याउने र लड्गालड्गामा तार टाँगे कार्य ज्यादै असजिलो हुने र सहरी वातावरणमा नकारात्मक असर पर्ने मात्र नभई प्राविधिक दृष्टिकोणले पनि निक्कै मुस्किल पर्ने हुन्छ । त्यसैले आधारभूत दूरसञ्चार सेवामा नयाँ सेवासञ्चालकहरूलाई विना तारको प्रविधि (Wireless in Local Loop) प्रयोग गरी टेलिफोन सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्रको व्यवस्था गरिएको हो । टेलिफोन एक्सचेञ्जबाट ग्राहकको घरसम्म तारको प्रयोग नगरी रेडियो तरङ्गको माध्यमबाट टेलिफोन सम्पर्क गरिने हुँदा यस प्रविधिलाई Wireless in Local Loop (WiLL) भनिएको हो ।

प्रमुख सेवासञ्चालकसँग प्रतिस्पर्धा गरी टेलिफोन सेवा सञ्चालन गर्ने नयाँ सेवासञ्चालकले सेवा सञ्चालन गर्ने कार्यमा तारको प्रयोग गरेको खण्डमा जडान कार्य शुरु गरेको वर्षौपछि मात्र सेवा शुरु गर्न सकिने हुँदा नयाँ सेवाहरूको दृष्टिकोणले पनि WiLL प्रविधि अपनाउनु आवश्यक हुन्छ । WiLL प्रविधि अपनाई टेलिफोन सेवा सञ्चालन गरेको खण्डमा जमिनमुनि वा जमिनमाथि तारको व्यवस्था गर्नु नपर्ने मात्र नभई ग्राहकका घरमा समेत तार तान्नु नपर्ने हुन्छ । वायरलेस प्रविधिको टेलिफोन सेवा सञ्चालन गर्दा केबुल जडान कार्यमा लाग्ने समयमा निकै कमी हुने हुँदा प्रतीक्षासूचीमा रहेका निवेदकहरूको घरघरमा चाँडै टेलिफोन जडान हुने मात्र नभई नयाँ निवेदकहरूलाई समेत समयमै टेलिफोन सेवा उपलब्ध गराउन सकिनेछ । WiLL प्रविधिको सेवा सञ्चालन प्रारम्भ भएवाट सेवा उपलब्ध भएको क्षेत्रमा मागेको बेलामा टेलिफोन सेवा उपलब्ध गराउन सम्भव भएको छ ।

८.२ मोबाइल दूरसञ्चार सेवा

टेलिफोनको आविष्कार भएदेखि हालसम्म यसको प्रविधि, बनावट र प्रयोगमा क्रमिक रूपमा विकास भइरहेको छ । यसै सन्दर्भमा पछिल्लो विकासको रूपमा तारविहीन प्रविधिलाई लिन सकिन्छ । पहिलेको प्रविधिमा टेलिफोन एक्सचेञ्जदेखि ग्राहकसम्म तारको प्रयोग आवश्यक थियो, जसले गर्दा ग्राहकले टेलिफोनलाई कुनै निश्चित स्थानमा जडान गरेर राख्नुपर्थ्यो र टेलिफोन गर्न उक्त स्थानमा नै

जानुपर्ने बाध्यता थियो ।

मोबाइल टेलिफोन भन्नाले कुनै निश्चित स्थानमा टेलिफोन जडान गर्नु नपर्ने र टेलिफोन सेट हरहमेशा आफूसँगै राख्न सकिने र जुनसुकै बेला टेलिफोन गर्न सकिने टेलिफोन सेवा बुझिन्छ । मोबाइल दूरसञ्चार सेवा विभिन्न प्रविधिमा आधारित छ, जसमध्ये नेपालमा अहिले प्रचलनमा ल्याइएको GSM (Global System for Mobile Communication) यी प्रविधिहरूमध्येको एक हो । यो प्रविधि भारत लगायत एसियाका बहुसंख्यक मुलुकहरूमा र यूरोपका सबैजसो मुलुकहरूमा प्रचलित प्रविधि हो ।

प्रविधिको विकाससँगै मानिसको चाहना पनि बढ्दै गएको छ । चाहना अनुसार जुनसुकै बेला जहाँ भए पनि दूरसञ्चार सेवाको अपेक्षा गर्नु आजको समयको माग भएको छ । मोबाइल दूरसञ्चार सेवामा तारको आवश्यकता नभएको र कुराकानीमा प्रयोग गरिने टेलिफोन सेटको आकार सानो हुनुको साथै आफूसँगै जहाँ पनि लग्न सकिने भएकोले मोबाइल दूरसञ्चार सेवा अति उपयोगी र व्यावहारिक सिद्ध हुन पुगेको छ ।

मोबाइल दूरसञ्चार सेवामा सूचना प्रवाह गर्नको निम्ति तारको सट्टा रेडियो तरङ्ग (Frequency) को प्रयोग गरिन्छ । देशको जुनसुकै ठाउँमा पनि एउटै सेट र एउटै नम्बर प्रयोग हुने हुँदा पनि यसको महत्व अझ बढेको छ । एउटा सेवा प्रदायकको क्षेत्रबाहिर अर्कै सेवा प्रदायकको क्षेत्रमा पनि आफ्नै सेटबाट टेलिफोन सम्पर्क गर्न सकिने प्रावधान रहनु (Roaming Facility) मोबाइल दूरसञ्चार सेवाको एउटा प्रमुख विशेषता हो । तर यस्तो Roaming Facility एउटै प्रविधि अपनाएका सेवा सञ्चालकहरूका बीच सम्झौता भएपछि मात्र उपलब्ध गर्न सकिने हुन्छ ।

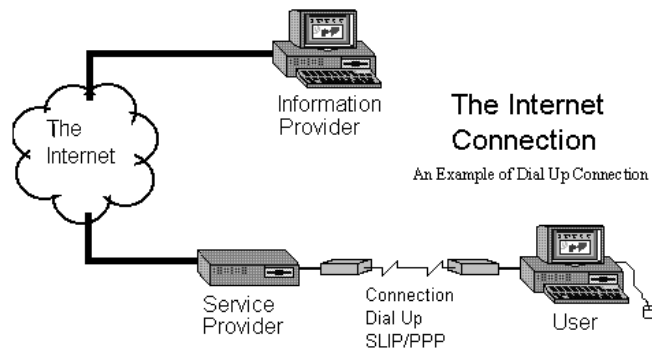
उपभोक्ताले बोकी हिँड्ने सानो मोबाइल सेटमा रेडियो तरङ्ग टिप्ने र प्रसारण गर्न ट्रान्समिटर रिसेभर र एण्टेना समेत जडान गरिएको हुन्छ । वास्तवमा मोबाइल टेलिफोन सेटबाट Voice Communication बाहेक SMS, MMS, भ्वाइस मेल, Internet लगायत अन्य विभिन्न सुविधाहरूको समेत उपभोग गर्न सकिन्छ । नेपालमा मोबाइल दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनमा आएको करिब ६ वर्ष भैसकेको छ ।

कुनै निश्चित स्थानमा जडान गर्नु नपर्ने र जहाँ पनि लान सकिने हुनाले यसको प्रयोगमा निरन्तर व्यापकता आइरहेको हुँदा यस अवधिमा मोबाइल सेवातर्फ प्रशस्त उपभोक्ताहरू आकर्षित भैरहेको देखिन्छ ।

८.३ दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवाहरू (Value Added Services)

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापनापश्चात् दूरसञ्चार सेवामा स्वच्छ प्रतिस्पर्धा गरी यस सेवालाई सर्वसुलभ बनाउने र यसमा निजी क्षेत्रको पनि सहभागिता गराउने उद्देश्यले दूरसञ्चार ऐन, २०५३ अनुसार निम्न बमोजिमका दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवाहरू निजी क्षेत्रका लागि खुला गरिएका छन् । खुला गरिएका सेवाहरूको संक्षिप्त जानकारी यस प्रकार छ :-

८.३.१ इन्टर्नेट सेवा

इन्टर्नेट एउटा ग्लोबल नेटवर्क हो, जसबाट संसारको कुनै पनि स्थानमा रहेका कम्प्युटरहरूलाई एक आपसमा जोड्न सकिन्छ । यसबाट एक ठाउँमा रहेको कम्प्युटरबाट नेटवर्कमा आबद्ध अरु कम्प्युटरहरूमा भएको सामग्री हेर्न सकिन्छ । टेलिफोनको माध्यम वा अन्य कुनै माध्यमबाट इन्टर्नेट सेवा प्रदायकको सर्भर (Server) मा आबद्ध गरी यो सेवा उपभोग गर्न सकिन्छ । इन्टर्नेट सेवा विश्वमा नै द्रुततर गतिमा फैलिदै गएको छ । यसका ग्राहक पनि दिनप्रतिदिन बढ्दै गइरहेका छन् । इन्टर्नेट सेवा कार्यालय, संस्था, विद्यार्थी, व्यापारी लगायत घर गृहस्थी समेतलाई कुनै पनि विषयमा जानकारी दिने एउटा अति

आवश्यक र लाभदायी सेवा बनिसकेको छ । इन्टर्नेटको प्रयोग सूचनाहरूको आदानप्रदान गर्ने कार्यमा मात्र नभई यो सेवा घरमै बसेर सामान खरिद बिक्री गर्न सकिने एउटा भरपर्दो माध्यम समेत भइसकेको छ ।

८.३.२ ई-मेल सेवा

ई-मेल (E-mail) अर्थात् इलेक्ट्रोनिक मेल भन्नाले कम्प्युटरको माध्यमबाट पठाइने सन्देश-पत्र हो । यस सेवामा टेलिफोन वा अन्य कुनै माध्यमबाट इन्टर्नेट/ई-मेल सेवाप्रदायकको सर्भर (Server) भएर संसारमा जोसुकैलाई (जसले यो सेवा लिएका छन्) कुनै पनि स्थानमा ई-मेल पठाउन सकिन्छ । ई-मेल सेवा सन्देश आदान प्रदान गर्नको लागि छिटो, छरितो र सस्तो पर्ने हुँदा यसको लोकप्रियता निकै बढेको छ ।

८.३.३ अडियो टेक्स्ट/भ्वाइस मेल सेवा

अडियो टेक्स्ट सेवा भन्नाले पहिले नै रेकर्ड गरिएका विभिन्न विषयहरूमा ग्राहकहरूलाई टेलिफोनद्वारा जानकारीमूलक सूचना प्रदान गर्ने सेवालाई जनाउँछ । यो सेवा राशिफल, एयरलाइन्स टिकेटिङ्ग, ट्रेकिङ्ग, मौसमको भविष्यवाणी आदि कार्यहरूको सूचना प्रवाह गर्नमा प्रयोग गरिन्छ । यस सेवाको प्रचलनमा आएका कुनै विषयमा जानकारी पाउनको लागि विभिन्न स्थानमा धाउन नपर्ने र जुनसुकै समयमा पनि आफूलाई चाहिने जानकारी भरपर्दो किसिमले उपलब्ध गर्न सकिने भएकोले व्यापारिक हिसावमा पनि यसको महत्व रहेको छ ।

भ्वाइस मेल दूरसञ्चार सेवा साधारण टेलिफोन सेवा र कम्प्युटरको माध्यमबाट प्रदान गरिने सेवा हो । यस्ता सेवाप्रदायकले आफ्ना ग्राहकलाई मेलबक्स नम्बर प्रदान गर्दछन् । उपभोक्तासँग सम्पर्क गर्नुपर्ने व्यक्तिहरूले आफ्नो सूचना यस मेलबक्समा रेकर्ड गराउँछन् । त्यस पछि उपभोक्ताले आफूले चाहेको समयमा सेवा प्रदायकले

प्रदान गरेको मेलबक्स नम्बरबाट आफ्नो सन्देश सुन्न सक्दछन् । यस्तो सेवा व्यवसाय सञ्चालकको लागि टेलिफोन लाइन, कम्प्युटर र रेकर्डिङ्ग उपकरणहरूको आवश्यकता पर्दछ । यस सेवाको मुख्य विशेषता भनेकै आफूले सम्पर्क गर्न खोजेका व्यक्तिको अनुपस्थितिमा समेत सन्देश, सूचना आफ्नै आवाजमा सम्बन्धित व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउनु हो । यस्तो सेवा उपभोगका लागि साधारण टेलिफोनबाहेक अरु कुनै पनि माध्यम नचाहिने हुँदा हालको परिप्रेक्ष्यमा यस सेवाले दूरसंचार क्षेत्रमा निकै सघाउ पुऱ्याउने देखिन्छ ।

८.३.४ भिडियो टेक्स्ट सेवा

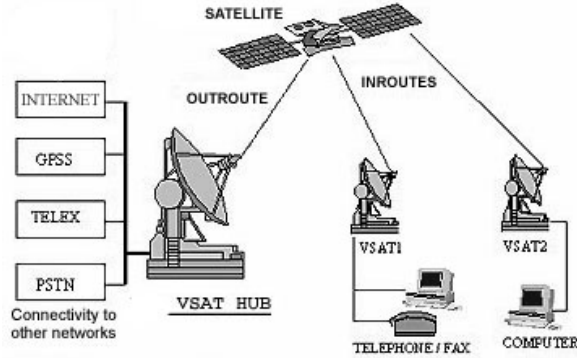
भिडियो टेक्स्ट सेवा भनेको कम्प्युटर टर्मिनल वा अरु भिडियो टर्मिनल मोडेम र टेलिफोन लाइनको माध्यमबाट कम्प्युटरमा रहेका डाटाहरू तथा विभिन्न जानकारीहरू टेलिफोन लाइन मार्फत अक्षर वा चित्रको रूपमा प्रस्तुत गरिने सेवा हो । यस्तो सेवा सञ्चालन गर्नका लागि कम्प्युटर टर्मिनल र टेलिफोन सेवा दुवै आवश्यक हुन्छन् । यस्ता सेवाहरू एयरलाइन्स टिकेटिङ्ग, टेलिफोन सोधपुछ, बैंक, होटल, ट्रेकिङ्ग कम्पनी आदिले प्रयोग गर्न सक्दछन् ।

८.३.५ फ्याक्स मेल सेवा

फ्याक्स मेसिनबाट गन्तव्य स्थानसम्म सीधा टेलिफोनको माध्यमबाट पठाउनुको सट्टा इन्टर्नेट सेवाप्रदायककहाँ निश्चित नम्बर डायल गरेर ई-मेल पठाए जस्तै फ्याक्स पठाउने सेवालार्ई फ्याक्स मेल भनिन्छ । यस सेवाको प्रयोगमा STD, ISD दस्तुर नलाग्ने भएकोले साधारण फ्याक्सभन्दा धेरै नै सस्तो पर्न आउने र मेसेज पाउनेले साधारण फ्याक्सकै रूपमा पाउने हुँदा यो सेवा निकै उपयोगी पनि छ ।

८.३.६ भिस्याट सेवा (VSAT)

यो सेवा नेपाल अधिराज्यभित्र वा बाहिर हब स्टेशन वा भिस्याट टर्मिनल स्टेशन स्थापना गरेर सञ्चालन गरिन्छ । सफ्टवेयर निर्यातकर्ता, इन्टर्नेट, ई-मेल र फ्याक्स मेल सेवा प्रदान गर्ने संस्था, लीज सर्किट लिई दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने शिक्षणसंस्था, बैंक तथा अन्य कार्यालय र संस्थाहरूलाई आफ्नो कारोबार सुचारु रूपले सञ्चालन गर्न सुविधा होस् र मौजुदा दूरसञ्चार सेवाको कमीबाट तिनीहरूको कारोबारमा असर नपरोस्

भन्ने हेतुले यो सेवा सञ्चालन गर्न दिने नीति लिइएको हो । हाललाई यो सेवा डाटा कम्युनिकेशनका लागि मात्र उपलब्ध छ । हाल यस सेवामा २ किसिमका अनुमतिपत्रको व्यवस्था गरिएको छ ।

१. भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता

एउटै संस्थाका विभिन्न स्थानहरूमा रहेका कार्यालयहरूबीच नेटवर्क स्थापना गर्न, ISP द्वारा इन्टर्नेट सेवा प्रदान गर्न, शिक्षण संस्थाद्वारा इन्टर्नेट सेवा प्रयोग गर्नको लागि भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता अनुमतिपत्र प्राप्त गरी VSAT मार्फत संचार सेवा स्थापना गर्न सक्दछन् । यस सेवाका प्रयोगकर्ताले आफ्नो कामको प्रयोजनको लागि लिएको भिस्याट लिङ्क अन्य व्यक्ति वा संघ/संस्थालाई कुनै पनि किसिमबाट प्रयोग गर्न दिन पाउँदैनन् ।

२. भिस्याट नेटवर्क प्रदायक

भिस्याट नेटवर्क प्रदायकले नेपाल अधिराज्यभित्र वा बाहिर हब स्टेशन वा भिस्याट टर्मिनल स्टेशन स्थापना गरी भिस्याट प्रयोगकर्तालाई सेवा प्रदान गर्दछन् । यो सेवाप्रदायकले डाटा कम्युनिकेशनको लागि आवश्यक नेटवर्क आफैँ स्थापना गर्न वा अन्य सेवाप्रदायकबाट लीजमा लिन सक्दछन् । तर आफ्नै नेटवर्क स्थापना गरेर डाटा सेवा प्रदान गरिने भएमा स्थानीय डाटा नेटवर्कको छुट्टै अनुमतिपत्र लिनु पर्छ । यो सेवाप्रदायकले नेपालको कानूनबमोजिम नेपाल अधिराज्यभित्र उपर्युक्त सेवा सञ्चालन गर्न कार्यालय स्थापना गरेको हुनुपर्छ ।

८.३.७ अडियो कन्फरेन्सिङ्ग सेवा

विभिन्न भौगोलिक स्थानहरूमा रहेका व्यक्तिहरू वा समूहबीच दूरसञ्चारको माध्यमबाट तोकिएको निश्चित स्थानमा बसी एक आपसमा बैठक गर्ने, छलफल गर्ने वा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम वा प्रश्न-उत्तर कार्यक्रम गर्न सक्ने गरी सञ्चालन गरिने दूरसञ्चार सेवालाई अडियो कन्फरेन्सिङ्ग सेवा भनिन्छ । यो सेवा सञ्चालनको लागि अडियो कन्फरेन्स गरिने स्थानहरूमा सम्पर्क स्थापना गर्न टेलिफोन लाइन वा रेडियो ट्रान्समिशन लिङ्क हुनुको साथै स्टुडियोको व्यवस्था हुनु जरूरी छ । नेपाल अधिराज्यका ७५ जिल्लाहरूमध्ये ६९ जिल्लाहरूमा टेलिफोन एक्सचेञ्ज भएको र अन्य जिल्लाहरूमा अन्य माध्यमबाट दूरसञ्चार सेवा उपलब्ध भएकोले प्राविधिक दृष्टिकोणले यो सेवा नेपाल अधिराज्यभर सञ्चालन गर्न सकिन्छ । व्यावहारिक दृष्टिकोणले भने यो सेवा टेलिफोन एक्सचेञ्ज भएका जिल्लाहरूमा बढी भरपर्दो किसिमबाट सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।

८.३.८ पे-फोन सेवा

आफ्नो निजी टेलिफोन नहुनेहरूका लागि पनि आधारभूत दूरसञ्चार सेवा सजिलै उपलब्ध हुन सक्ने गरी सार्वजनिक स्थलहरूमा र सबैलाई पायक पर्ने स्थानहरूमा सार्वजनिक टेलिफोनको व्यवस्था गराउन सञ्चालन गरिने टेलिफोन सेवा नै पे-फोन सेवा हो । यो सेवा कार्ड, टोकन, सिक्का इत्यादि प्रयोग गरी वार्ता गर्न सकिने टर्मिनल उपकरण (टेलिफोन सेट) लाई टेलिफोन नेटवर्कमा जडान गरी सार्वजनिक रूपमा सञ्चालन गरिन्छ ।

८.३.९ प्रि-पेड कलिङ्ग कार्ड

पे-फोन वा क्वाइन टेलिफोन जस्तै प्रत्येक कलको छुट्टै शुल्क तिरेर गरिने एक किसिमको टेलिफोन सेवा नै प्रि-पेड कलिङ्ग कार्ड सेवा हो । सिक्का प्रयोग गरी टेलिफोन गर्नको लागि खास किसिमका टेलिफोन उपकरणको आवश्यकता हुन्छ भने पे-फोन कार्ड प्रयोग गर्न पनि सम्बन्धित कम्पनीकै खास किसिमका टेलिफोन उपकरणको जरूरत हुन्छ । तर प्रि-पेड कलिङ्ग कार्ड प्रयोग गरी जुनसुकै टेलिफोन बाट पनि कल गर्न सकिन्छ । यसो गर्दा जुन टेलिफोनबाट कल गरिन्छ त्यो फोनलाई बिल नलागी प्रि-पेड कार्ड बाट बिलको रकम काटिन्छ ।

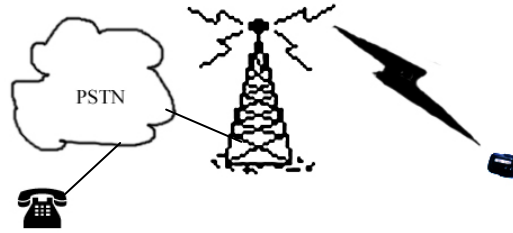
८.३.१० स्थानीय डाटा नेटवर्क

एउटै संस्थाका विभिन्न शाखा उपशाखाहरूबीच वा एक संस्थाबाट अर्को संस्थामा डाटा आदानप्रदान गर्न आवश्यक नेटवर्क स्थापना गर्ने सेवा स्थानीय डाटा नेटवर्क सेवा हो । स्थानीय डाटा नेटवर्क प्रदायकले डाटा सेवा आदानप्रदानको लागि नेटवर्क स्थापना गर्न प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र लिई नेटवर्क स्थापना गरी उक्त क्षेत्रभित्रका इच्छुक संस्थाहरूलाई नेटवर्क लाइन लीजमा दिई सेवा सञ्चालन गर्न सक्दछन् । यो सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने नेटवर्कको लागि रेडियो वा तार अथवा

दुवैको प्रयोग गर्न सकिन्छ । यस सेवाको मुख्य उद्देश्य कर्पोरेट अफिस तथा यसका शाखा प्रशाखाहरूबीच एक आपसमा डाटा आदानप्रदान गर्न सक्ने सुविधा उपलब्ध गराउनु नै हो ।

द.३.११ रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क

यस सेवाबाट कार्यस्थल वा घर बाहिर कहीं पनि रहेको अवस्थामा रेडियो तरङ्गको माध्यमबाट संचार सम्पर्क कायम राख्न सकिन्छ । यस सेवाका ग्राहकलाई सन्देश पठाउन सर्वप्रथम सन्देश पठाउने व्यक्तिले सन्देश पाउने व्यक्तिको सेवाप्रदायककहाँ सम्पर्क गर्नुपर्दछ । त्यसपछि सेवाप्रदायकले रेडियो तरङ्गको माध्यमबाट सो सन्देश गन्तव्य स्थानसम्म पुऱ्याउँदछन् । यो सेवा सञ्चालन गर्न सेवाप्रदायकले आफ्नो नेटवर्क बनाउनु पर्दछ ।

यो सेवा निजी वा सार्वजनिक रूपमा सञ्चालन गर्न सकिन्छ । सार्वजनिक रूपमा भन्नाले सेवाशुल्क लिएर खुला रूपमा जनसाधारणलाई उपलब्ध गराइने सेवा हो भने निजी रूपमा भन्नाले अस्पताल वा एयरपोर्टभित्र मात्र निजी रूपमा प्रयोग गर्न स्थापना भएको रेडियो पेजिङ्ग सेवा हो ।

द.३.१२ टुङ्ग मोबाइल सेवा

सेवाप्रदायकले छुट्टै आधार स्टेशन (Base Station) स्थापना गरी उक्त आधार स्टेशन र अर्को क्षेत्रबीच तोकिएको फ्रिक्वेन्सी प्रयोग गरेर एक पटकमा एकतर्फी रूपमा (Half Duplex Mode) सञ्चार सम्पर्क कायम राख्ने गरी सञ्चालन गरिने दूरसञ्चार सेवालाई टुङ्ग

मोबाइल सेवा भनिन्छ । यस सेवाको प्रयोगको उदाहरणको रूपमा ट्याक्सी सेवा संचालकलाई लिन सकिन्छ । यो सेवा सहरी क्षेत्रहरूमा दिनहुँ बढ्दै गएको ट्याक्सी सेवा सञ्चालन गर्ने कम्पनीहरूको कार्यलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि ट्याक्सी सेवा सञ्चालक र ट्याक्सी चालकबीच सञ्चार सुविधा उपलब्ध गराउन उपयोगी हुने देखिन्छ । आवश्यकता अनुसार ट्याक्सी सञ्चालकले आफ्नो ट्याक्सीलाई कुनै ठाउँमा पठाउन वा बोलाउन सक्ने र यसबाट ट्याक्सी सेवा सञ्चालकलाई मात्र होइन ट्याक्सी उपयोग गर्ने जनसाधारणलाई समेत आफूले चाहेको ठाउँमा ट्याक्सी बोलाउन सक्ने हुँदा निकै सुविधाजनक हुनेछ । यो सेवा प्रहरी सेवामा समेत उपयोगी हुन सक्दछ ।

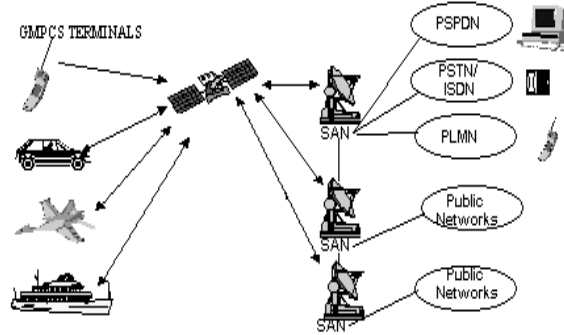
८.३.१३ भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग सेवा

भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग प्रविधि प्रयोग गरी दुई वा दुइभन्दा बढी भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग प्रयोगकर्ताहरूबीच चित्र र स्वरको प्रसारणबाट एकै समयमा अन्तर्क्रिया गर्न सकिन्छ । यस सेवाको प्रयोगबाट कुनै पनि प्रयोगकर्ताले आफ्नो कार्यालयमा नै बसेर आफूलाई चाहिने आवश्यक सूचना प्राप्त गर्न तथा अरुलाई सूचना प्रदान गर्न सक्छन् । यो सेवा दूर-शिक्षण (Distance Learning), टेलिमेडिसिन जस्ता कार्यमा समेत प्रयोग हुने हुँदा यस सेवाको प्रयोगबाट विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तिहरू लाभान्वित हुन सक्छन् ।

८.३.१४ जी.एम.पी.सी.एस सेवा

GMPCS प्रविधि मोबाइल कम्युनिकेशनसँग मेल खाने एक प्रकारको प्रविधि हो, जसमा मोबाइल सिष्टममा भैँ पृथ्वीमा भएका वेस स्टेशनको ठाउँमा स्याटेलाइटको प्रयोग गरिन्छ । स्याटेलाइटको प्रयोग गरिने भएको कारणले गर्दा देशको जटिल भौगोलिक बनावटले यसका प्रयोगकर्ताहरूलाई कुनै बाधा पुऱ्याउँदैन । स्याटेलाइटको

Footprint पुगेका ठाउँहरूमा जहिले पनि Coverage भै नै रहने हुँदा यसका प्रयोगकर्ताले Satellite को Footprint पुगेका ठाउँहरूबाट जुनै पनि बेला सञ्चार सम्पर्क स्थापना गर्न सक्दछन् ।

नेपाल जस्तो विकट भौगोलिक बनावट भएको देशमा दूरसञ्चार सेवा देशका सबै ठाउँहरूमा पुऱ्याउन स्याटेलाइट प्रविधिको प्रयोग गर्न नितान्त आवश्यक भएकोले देशका अतिदुर्गम स्थानहरूबाट पनि निरन्तर भरपर्दो रूपमा अन्तर्देशीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन हुन सक्ने हुँदा सुचारु रूपले सञ्चालन भइरहने किसिमका प्रविधिको प्रयोग गरी विना अवरोध निरन्तर रूपमा अन्तर्देशीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनमा राख्ने उद्देश्यले निजी क्षेत्रलाई GMPCS सेवा सञ्चालन गर्न यस प्राधिकरणले अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकेको छ ।

९. अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकेका सेवाहरू र यसका उपलब्धिहरू

प्राधिकरणको स्थापनापश्चात् दूरसञ्चारका विभिन्न अतिरिक्त सेवाहरूको अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नको लागि सेवा सञ्चालन गर्न चाहने निवेदकले जुनसुकै बखत निवेदन गरी अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था अनुरूप विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूका निर्देशिकाहरू तयार गरी ती निर्देशिकाबमोजिम निवेदन

गर्ने निवेदकहरूलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने क्रममा हालसम्म १२४ वटा निवेदकलाई दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त सेवाहरू सञ्चालन गर्ने अनुमतिपत्र प्रदान गर्नुको साथै आधारभूत दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने २ वटा अनुमतिपत्र, सेलुलर मोबाइल सेवा सञ्चालन गर्ने एउटा अनुमतिपत्र र पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रका टेलिफोन सेवा नपुगेका ५३४ गा.वि.स. हरूमा सेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले एउटा ग्रामीण दूरसञ्चार सेवाको अनुमतिपत्र गरी जम्मा १२८ वटा अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकिएको छ । प्राधिकरणबाट प्रदान गरिएका अनुमतिपत्रको संख्यात्मक स्थिति तालिका नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

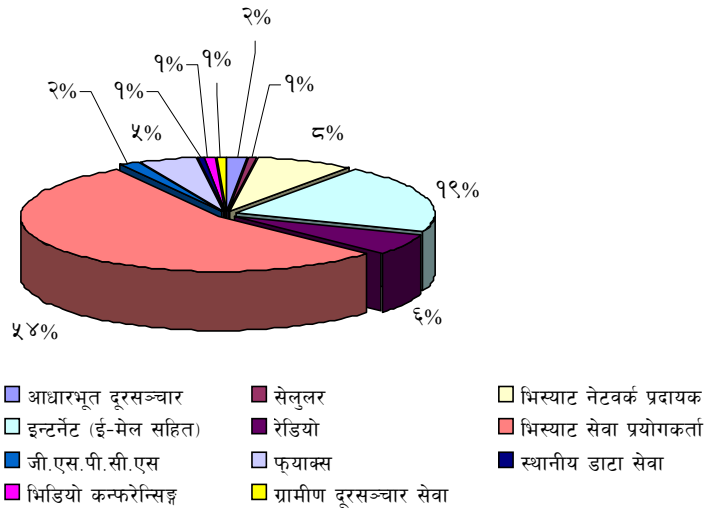
९.१ अनुमतिपत्र प्रदान गरिएका सेवाहरू

तालिका नं. १ : विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूका लागि प्रदान गरिएका अनुमतिपत्रहरू, २०५५-२०६१

सि. नं.	विवरण	आर्थिक वर्ष						जम्मा
		२०५५/५६	२०५६/५७	२०५७/५८	२०५८/५९	२०५९/६०	२०६०/६१	
१.	आधारभूत दूरसञ्चार सेवा	-	-	१	-	१	-	२
२.	सेलुलर मोबाइल	१	-	-	-	-	-	१
३.	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	२	४	१	३	-	-	१०
४.	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	९	४	२	३	२	६	२६
५.	रेडियो पेजिङ्ग	१	५	२	-	-	-	८
६.	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	१	१५	८	११	१५	२०	७०
७.	जी.एस.पी.सी. एस.	-	-	-	-	२	-	२
८.	फ्याक्स मेल	३	१	२	-	-	-	६
९.	स्थानीय डाटा नेटवर्क सेवा	-	-	-	-	-	१	१
१०.	भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग	-	१	-	-	-	-	१
११.	ग्रामीण दूरसञ्चार सेवा	-	-	-	-	-	१	१
जम्मा		१७	३०	१६	१७	२०	२८	१२८

माथि उल्लिखित तालिका अनुसार विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूमा अनुमतिपत्र प्राप्त संस्थाहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची नं. ३ मा समावेश गरिएको छ भने अनुमतिपत्र वितरण क्षेत्रसम्बन्धी विवरण भएको चार्ट निम्नानुसार छ :-

आ.व. २०६०।६१ सम्ममा विभिन्न दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनको लागि प्रदान गरिएका अनुमतिपत्रहरू (प्रतिशतमा)

९.२ हाल सञ्चालनमा रहेका दूरसञ्चार सेवाहरूको वर्तमान स्थिति

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र लिई सेवा सञ्चालन भइरहेका विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूको वर्तमान स्थिति देहाय अनुरूप रहेको छ ।

९.२.१ आधारभूत दूरसञ्चार सेवा

हाल नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) ले उपयुक्त आधारभूत दूरसञ्चार सेवाहरू उपलब्ध गराइ आएकोले ती सेवाहरूको सञ्चालनका लागि दूरसञ्चार ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार मिति २०५७।१०।१३ मा अनुमतिपत्र दिइएको छ । हालसम्म आधारभूत टेलिफोन सेवा उपभोग गर्ने ग्राहकहरूको संख्या ३,९४,६४२ पुगेको छ । यो सेवा नेपाल अधिराज्यभरि नै उपलब्ध छ । श्री ५ को सरकारले अवलम्बन गरेको दूरसञ्चार नीति, २०५६ अनुसार आधारभूत टेलिफोन सेवामध्ये हाललाई वायरलेस

लोकल लूप (Wireless in Local Loop, WiLL) प्रविधिमा आधारित स्थानीय टेलिफोन सेवा अधिराज्यभरि सञ्चालन गर्न पाउने गरी निजी क्षेत्रमा प्रतिस्पर्धा गराई नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) को अतिरिक्त थप एक सेवाप्रदायकलाई बोलपत्रको प्रक्रियाद्वारा अनुमतिपत्र दिने व्यवस्था अनुरूप मिति २०५९।६।१८ मा युनाइटेड टेलिकम लिमिटेडलाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकिएको छ । यस प्रविधिबाट हाल काठमाडौं उपत्यकामा मात्र सेवा सञ्चालन भइरहेको छ । युनाइटेड टेलिकम लि. को सेवा उपभोग गर्ने ग्राहकहरूको संख्या हालसम्म जम्मा २०,००० पुगेको छ । यसरी आधारभूत दूरसञ्चार सेवामा आफ्नो एकाधिकारको रूपमा कार्य गरिरहेको नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) का साथै आधारभूत दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्न नयाँ कम्पनी युनाइटेड टेलिकम लि. लाई अनुमतिपत्र प्रदान गरी सो सेवा सञ्चालनमा आइसकेकोले काठमाडौं उपत्यकाका उपभोक्ताहरूले छनौट गर्ने अवसर पाएका छन् । यसबाट स्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुन गई सेवा सञ्चालनमा लाग्ने सेवा शुल्क दर घट्ने हुँदा उपभोक्ताहरू लाभान्वित हुने देखिन्छ । यसबाट श्री ५ को सरकारलाई प्राप्त हुने राजस्वमा समेत वृद्धि हुँदै जानेछ ।

९.२.२ सेलुलर मोबाइल सेवा

प्राधिकरणको गठनपश्चात् नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) लाई जी.एस.एम. (Global System for Mobile Telecommunication, GSM) प्रविधिमा आधारित सेलुलर मोबाइल सेवाको अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकिएको छ । यस सेवाको लागि अनुमतिपत्र प्रदान गरी नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले नेपालमा सर्वप्रथम सेलुलर मोबाइल सेवाको आगमन गराएको छ । यो सेवा अरु दूरसञ्चार सेवाभन्दा प्रयोग गर्न सजिलो भएकोले यसको उपयोगिता र फाइदालाई हेर्दा ग्राहकहरू यस सेवाप्रति आकर्षित हुँदै आएका छन् । मोबाइल सेवा

उपभोग गर्ने ग्राहकहरूको संख्या करिब १,३०,००० पुगिसकेको छ ।

दूरसञ्चार नीति, २०५६ अनुरूप GSM प्रविधिमा आधारित सेवा सञ्चालन गर्न बोलपत्र प्रक्रियाद्वारा एउटा सेवाप्रदायक छनौट गरी अधिराज्यभरका लागि निजी क्षेत्रका लगानीकर्ताहरूलाई एउटा अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने सिलसिलामा आवश्यक कार्यवाही भइरहेको छ । यस सेवाबाट स्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुनुको साथै यस सेवाको सञ्चालनमा लाग्ने सेवाशुल्कको दर समेत घट्न गई ग्राहकहरू लाभान्वित हुनेछन् र श्री ५ को सरकारलाई यसबाट प्राप्त हुने राजस्वमा समेत वृद्धि हुँदै जानेछ ।

९.२.३ इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवा

यो सेवा सञ्चालन गर्नको लागि हालसम्म २६ वटा सेवा प्रदायकहरूले अनुमतिपत्र लिइसकेका छन् । प्राधिकरणको गठनपश्चात् उक्त सेवामा निजी क्षेत्रको थप सहभागिता गराई स्वच्छ प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा सेवा सञ्चालन भएको छ । यो सेवा सञ्चालन गर्नको लागि निजी क्षेत्रका लगानीकर्ताहरू आकर्षित भइरहेका छन् । यस कारण सेवाशुल्कमा समेत कमी हुन आई एकातिर बढी मात्रामा ग्राहकहरू लाभान्वित भएका छन् भने अर्कोतिर ग्राहकहरूले गुणस्तरयुक्त एवं कम शुल्कदरको सेवा छनौट गर्ने मौका पाएका छन् । कम आय भएका, आफैँले आफ्नो घरमा इन्टरनेट सुविधाको व्यवस्था गर्न नसक्नेहरूले पनि पी.सी.ओ. तथा साइबर क्याफेहरूमा गएर यो सेवा कम खर्चमा उपभोग गर्न पाएका छन् ।

इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवाको विकास र विस्तारबाट सेवा सञ्चालक र ग्राहकलाई मात्र फाइदा नपुगी यसबाट नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) को टेलिफोन प्रयोगमा पनि वृद्धि भएको पाइएको छ । प्रविधिको विकास र विस्तारसँगै इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवा टेलिफोन लाइनमा मात्र निर्भर नभएर हाल केबुल तथा

ताररहित प्रविधि (Wireless) बाट समेत इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवा उपभोग गर्न पाइने भएकोले यसबाट Corporate Client हरूले सजिलैसँग अझ गुणस्तरीय सेवा प्रयोग गर्न पाइरहेका छन् ।

प्रत्येक सेवा सञ्चालकले आफ्नो कुल आयको ४ प्रतिशत रकम श्री ५ को सरकारलाई रोयल्टीस्वरूप भुक्तानी गनुपर्ने प्रावधान रहेको हुँदा श्री ५ को सरकारको राजस्व वृद्धि गर्नमा समेत यसबाट टेवा पुगेको छ । यस बाहेक श्री ५ को सरकारलाई यस्ता सेवाको विकास तथा विस्तारबाट मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर जस्ता करहरूको आयमा वृद्धि हुन गएकोले राजस्व वृद्धि गर्नमा यसको पनि योगदान रहेको देखिन्छ । निजी क्षेत्रबाट यो सेवा सञ्चालन भएपछि स्वच्छ प्रतिस्पर्धाबाट कायम भएको हालको सेवाशुल्कको दरलाई तुलनात्मक रूपमा हेर्दा यसमा निकै कमी आएको देखिन्छ ।

यसरी तुलनात्मक रूपमा अध्ययन गर्दा यस सेवाको शुल्कदरमा आएको कमी, राजस्वको वृद्धि, निजी क्षेत्रबाट इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवामा गरिएको लगानी, रोजगार प्रवर्द्धन तथा ग्राहकको संख्यामा भएको वृद्धिलाई प्राधिकरणको गठन पश्चात् भएका उपलब्धिहरूको रूपमा लिन सकिन्छ ।

९.२.४ भिस्याट नेटवर्क प्रदायक

प्राधिकरणबाट निजी क्षेत्रलाई भिस्याट नेटवर्क सेवा प्रदायकको रूपमा व्यावसायिक तवरले सेवा सञ्चालन गर्न यो सेवा खुला गरिएकोमा हालसम्म १० वटा संस्थाले अनुमतिपत्र लिई यो व्यवसाय शुरु गरेका छन् । यिनीहरूले आफ्नो सेवा सञ्चालन गर्न शुरु गरेपछि इन्टरनेट, ई-मेल तथा फ्याक्स मेल सेवा प्रदान गर्ने संस्था, लीज सर्किट लिई दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने शिक्षण संस्था, बैंक आदिले आफ्नो कार्यका लागि आधारभूत दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनमा मात्र निर्भर नभई सुचारु रूपले विभिन्न

सेवाहरूको उपयोग गर्न पाएका छन् । यो सेवा व्यावसायिक रूपमा सञ्चालन भएपछि नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) को लीज सर्किट सेवाको शुल्कदरमा भएको एकाधिकारको अन्त्य भएको छ । यो सेवा व्यावसायिक तवरले सञ्चालन हुँदा यसले कम्पनी र ग्राहकहरूलाई आर्थिक लाभ पुऱ्याएको देखिन्छ ।

भिस्याट नेटवर्क सेवा सञ्चालनको व्यावसायिक प्रयोग पश्चात् यसले निजी क्षेत्रको पूँजी लगानीमा ल्याएको तीव्रता, रोजगारीको अवसर, लीज सर्किटको मूल्यमा कमी, श्री ५ को सरकारलाई अन्य सेवा सञ्चालकहरू सरह तिनुपर्ने रोयल्टी बापतको रकम प्राप्त हुनु र यसदेखि बाहेक मूल्य अभिवृद्धि कर, भन्सार, आयकर आदिमा वृद्धि हुन सहयोग पुऱ्नुलाई प्राधिकरणका उपलब्धिको रूपमा लिन सकिन्छ ।

९.२.५ भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता

नेपाल अधिराज्यका विभिन्न शिक्षण संस्था, बैंक आदिलाई आफ्नो कार्य सुचारु रूपले सञ्चालन गर्न मौजुदा दूरसञ्चार सेवाको कमीबाट असर नपरोस् भन्ने उद्देश्यले लिङ्क लिई यो सेवा सञ्चालन गरिन्छ । यो सेवा व्यावसायिक रूपले सञ्चालन गर्ने नभई आफ्ना प्रयोजनको लागि मात्र नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट अनुमति प्राप्त भिस्याट नेटवर्क प्रदायकसँग लिइने भिस्याट लिङ्क हो । यस सेवाका लागि हालसम्म विभिन्न ७० वटा संघसंस्थाहरूले आफ्ना निजी प्रयोजनको लागि अनुमतिपत्र लिइसकेका छन् । भिस्याट प्रयोगकर्ताले आफ्नो प्रयोजनका लागि भनी लिएको अनुमतिपत्रबाट प्राप्त भिस्याट लिङ्क अन्य व्यक्ति वा संघसंस्थालाई व्यावसायिक वा कुनै पनि किसिमबाट प्रयोग गर्न दिन नहुने प्रावधान रहेको छ ।

यसरी विभिन्न भिस्याट नेटवर्क सेवा प्रदायकहरूले प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा उचित मूल्यमा उच्चस्तरको भिस्याट लिङ्क स्थापना गर्ने, नेटवर्क प्रदायक छनौट गर्ने जस्ता

अवसर पाएका छन् । यसलाई प्राधिकरणको स्थापनाबाट निजी क्षेत्रहरूले दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गरेबापत भएका उपलब्धिको रूपमा लिन सकिन्छ ।

९.२.६ रेडियो पेजिङ्ग सेवा

प्राधिकरणको स्थापनापछि यस सेवालाई दूरसञ्चार सेवामा एउटा नयाँ आयाम थप गर्न निजी क्षेत्रलाई समेत सञ्चालन गर्न दिने उद्देश्यले अनुमतिपत्रको लागि खुला गरिएको थियो । यो सेवा सञ्चालन गर्न निजी क्षेत्रका लगानीकर्ताहरू प्रोत्साहित भई हालसम्म ५ वटा संस्थाहरूलाई विभिन्न विकास क्षेत्रहरूमा सेवा सञ्चालन गर्न ८ वटा अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ । अनुमतिपत्र प्राप्त संस्थाहरूले आफ्नो पूँजी, श्रम लगाई रोजगारीको सृजना गरी हाल बजारमा स्वच्छ प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा सेवा सञ्चालन गरिरहेका छन् । यसरी प्रतिस्पर्धात्मक रूपमा यो सेवा सञ्चालन भएबाट यसका ग्राहकहरूलाई पनि कम मूल्यमा गुणस्तरयुक्त सेवा छनौट गर्ने एवं उपभोग गर्ने अवसर मिलेको छ । यस सेवाको विकास र विस्तार भएबाट नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) लाई आफ्नो स्थानीय टेलिफोनको आम्दानीमा समेत वृद्धि भएको छ । साथै श्री ५ को सरकारलाई सेवा सञ्चालकहरूले तिर्नुपर्ने रोयल्टी बापतको रकम प्राप्त हुनु, तथा यस सेवाको वृद्धिबाट भन्सार, राजस्व मूल्य अभिवृद्धि कर आदिमा समेत वृद्धि हुनुलाई सकारात्मक रूपमा लिन सकिन्छ । तर मोबाइल सेवाको शुरुवात तथा मोबाइल सेवासम्बन्धी महसुल शुरुका दिनहरूमा भन्दा हाल कम हुँदै जाने परिप्रेक्ष्यमा यस सेवाको प्रयोग घट्दै जाने अवस्थाको सृजना भएको छ ।

९.२.७ भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग सेवा

यो सेवा सञ्चालन गर्नको लागि हाल एउटा संस्थाले मात्र अनुमतिपत्र लिएको छ । यो सेवाको अनुमतिपत्र लिने संस्था नेपालस्थित विश्व बैंक हो । यो सेवा सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिए तापनि यो सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने प्राविधि अरु दूरसञ्चार सेवाको प्रविधिको तुलनामा केही महँगो भएको र सर्वसाधारणलाई पर्याप्त जानकारी नभएकोले अरु सेवाको तुलनामा यस सेवाको विकास हुन सकेको छैन ।

९.२.८ फ्याक्स मेल सेवा

यस सेवाको अनुमतिपत्र प्राधिकरणको गठनपश्चात् मात्र प्रदान गर्न शुरु गरिएको हो । यो सेवा सञ्चालन गर्न हालसम्म ६ वटा संस्थालाई अनुमतिपत्र दिइएको छ । यो सेवा सञ्चालनमा आएपछि कम्प्युटर भएका ग्राहकहरूलाई छुट्टै फ्याक्स गर्नुपर्दा फ्याक्स मेसिनको जरूरत पर्दैन । यस सेवाबाट फ्याक्स पठाउन कम्प्युटर हुने ग्राहकहरू कम्प्युटर र टेलिफोन लाइनको भरमा फ्याक्स पठाउन सक्ने हुन्छन् । यसको लागि छुट्टै फ्याक्स मेसिनको आवश्यकता पर्दैन । जसको कारण फ्याक्स मेसिनमा हुने लगानीको बचत हुन जान्छ । फ्याक्स मेसिनबाट विदेशमा फ्याक्स पठाउँदा जति सेवाशुल्क लाग्थ्यो, यो सेवा शुरु भएपछि यस सेवाबाट फ्याक्स पठाउँदा त्यो शुल्कमा पनि कमी आएको छ; जसको कारणबाट यस सेवाको प्रयोग दिन-प्रतिदिन बढिरहेको छ । श्री ५ को सरकारलाई पनि अन्य सेवा सञ्चालक सरह तिर्नुपर्ने रोयल्टीबापतको रकम प्राप्त हुने भएकोले यसबाट राजस्वमा समेत वृद्धि हुँदै जाने हुँदा यसलाई उपलब्धि र रूपमा लिन सकिन्छ ।

९.२.९ जी.एम.पी.सी.एस (Global Mobile Personal Communications System, GMPCS)

नेपाल जस्तो विकट भौगोलिक बनावट भएको देशमा दूरसञ्चार सेवा देशका सबै ठाँउहरूमा पुऱ्याउन स्याटेलाइट प्रविधिको प्रयोग गर्न नितान्त आवश्यक छ । देशका

अतिदुर्गम स्थानहरूबाट पनि निरन्तर तथा भरपर्दो रूपमा अन्तर्देशीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन हुन सक्ने किसिमका प्रविधिको प्रयोग गरी विना अवरोध निरन्तर रूपमा दूरसञ्चार सेवा सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले निजी क्षेत्रलाई समेत GMPCS सेवा सञ्चालन गर्न २ वटा संस्थालाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ । यस सेवाको प्रयोगबाट मुलुकको जुनसुकै ठाँउबाट पनि सम्पर्क गर्न सकिने भएकोले यस सेवाको प्रयोग बढी मात्रामा NGO र INGO ले गरेका छन् । यस कारण NGO र INGO हरूलाई ग्रामीणस्तरसम्म जान प्रोत्साहन मिलेको छ । यस सेवाको उपभोग गर्ने ग्राहकहरूको संख्या हालसम्म करिब ३५३ पुगेको छ । यस सेवाको प्रयोगपछि श्री ५ को सरकारलाई प्राप्त हुने रोयल्टी, मूल्य अभिवृद्धि कर, भन्सार, आयकर आदिमा वृद्धि भएको छ ।

९.२.१० स्थानीय डाटा नेटवर्क

यो सेवा सञ्चालन गर्न हाल प्राधिकरणबाट एउटा संस्थालाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ । कर्पोरेट अफिस तथा आफ्ना शाखाप्रशाखाहरूबीच एक आपसमा डाटा आदान-प्रदान गर्न सक्ने सुविधा प्रदान गर्न यो सेवा निकै उपयोगी भएको छ ।

९.२.११ ग्रामीण दूरसञ्चार सेवा

नेपालको कठिन भौगोलिक संरचनाले गर्दा अन्य विकासका पूर्वाधारहरूको तुलनामा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकास र विस्तार बढी महत्वपूर्ण देखिन्छ । विश्वव्यापी रूपमा द्रुत गतिमा भइरहेको प्रविधिको विकास र यसको उपयोगिता तथा यसबाट प्राप्त भएका अवसरहरूलाई ग्रामीण क्षेत्रमा पुऱ्याउन सकेमात्र गाँउको विकास सम्भव देखिन्छ । यसै हुनाले श्री ५ को सरकारले अधिराज्यका दुर्गम तथा अति दुर्गम क्षेत्र लगायत सम्पूर्ण ग्रामीण क्षेत्रहरूमा आधारभूत सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिएको छ । सोही नीति अनुरूप प्रत्येक गा.वि.स. मा कम्तीमा पनि दुई लाइन

टेलिफोन सेवाको व्यवस्था गर्ने लक्ष्य श्री ५ को सरकारले राखेको छ । साथै ग्रामीण क्षेत्रमा दूरसञ्चार सेवा पुऱ्याउन निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराउने श्री ५ को सरकारको नीति अनुरूप दूरसञ्चार प्रविधिको विकासलाई सक्दो चाँडो गाउँ गाउँमा पुऱ्याउन पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रको लागि STM Telecom Sanchar Pvt. Ltd. लाई अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकेको छ । यस कम्पनीमार्फत पूर्वाञ्चलको टेलिफोन सेवा नपुगेका ५३४ वटा गा.वि.स. हरूमा टेलिफोन सेवा पुऱ्याउने र सोको लागि अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था समेत गरेको छ । यस STM कम्पनीले पहिलो चरणको Hub Installation and Activation कार्य पूरा गरिसकेको छ । आउँदा दिनहरूमा छिट्टै नै ती गा.वि.स. हरूमा दूरसञ्चार सेवा पुऱ्याउनेछ ।

अन्य विकासक्षेत्रहरूमा दूरसञ्चार सेवा पुऱ्याउन नेपाल टेलिकम (तत्कालीन नेपाल दूरसञ्चार संस्थान) ले विशेष ग्रामीण दूरसञ्चार कार्यक्रम सञ्चालन गरी कुल गा.वि.स. ३,९१४ मध्ये १,९१९ गा.वि.स. हरूमा टेलिफोन सेवा पुऱ्याइसकेको छ । आगामी दिनहरूमा पनि यसलाई विस्तार गर्दै लैजाने लक्ष्य नेपाल टेलिकमले राखेको छ । यसको विस्तारबाट ग्रामीण क्षेत्रका जनताको समय र रकमको बचत हुने कुरालाई कसैले नकार्न सक्दैन ।

माथि प्रस्तुत विवरणहरूमध्ये २०६१ वैशाखसम्ममा आधारभूत दूरसञ्चार सेवा, डब्लुएलएल दूरसञ्चार सेवा, मोबाइल टेलिफोन सेवा, इन्टर्नेट/ई-मेल सेवा, रेडियो पेजिङ्ग र जी.एम.पी.सी.एस. सेवाका ग्राहकहरूको संख्या क्रमशः ३,९४,६४२, १४,२११, १,३०,०००, १,७०,०००, १२,६५० र ३५३ पुगेको छ । उल्लिखित सेवाहरूमा ग्राहकहरूको संख्या बढ्ने क्रम जारी रहेको छ ।

श्री ५ को सरकार र २०५४ सालमा स्थापना भएको नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले लिएका उदार नीतिको फलस्वरूप इन्टर्नेट/ई-मेल सेवाको मूल्यमा परेको प्रभावलाई

सकारात्मक रूपमा लिन सकिन्छ । इन्टर्नेटको ग्राहक शुल्क नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको स्थापनापूर्व रु. ५,०००।०० (पाँच हजार) प्रति महिना रहेकोमा अहिले यस रकममा कमी आई रु. १,०००।०० (एक हजार) मा भरेको छ । त्यस्तै पहिले कारोबारको आधारमा प्रति मिनेट रु. ८।०० तिर्नु पर्ने थियो भने अब यो शुल्क रु. १।०० प्रति मिनेट भन्दा पनि कम लाग्ने भएको छ । साथै निर्धारित समयभन्दा बढी प्रयोग गरेमा पहिले रु. ५।०० देखि रु. १५।०० प्रति मिनेट शुल्क लाग्दथ्यो भने अब यो शुल्क रु. १।०० भन्दा कम नै लाग्ने भएको छ । साथै प्रतिघण्टा रु. १५।०० का दरले साइबर क्याफेहरूमा गई इन्टर्नेट/ई-मेल सुविधा उपयोग गर्न पाइने भएको छ ।

आधारभूत टेलिफोन महसुल दर र मोबाइल टेलिफोन महसुल दर पुनः सन्तुलित गर्दै लगिएको छ । अन्तर्देशीय ट्रंक महसुल दरमा साविक ०-२५ कि.मी., २५-५० कि.मी., ५०-१०० कि.मी., १००-२०० कि.मी. र २०० देखि माथि गरी जम्मा पाँचवटा वर्गको सट्टा अब ०-५० कि.मी. ५०-२०० कि.मी. र २०० कि.मी. भन्दा माथि गरी जम्मा तीनवटा वर्ग कायम गरी महसुल दर तोकिएको छ । दूरी र समयको आधारमा न्यूनतम शुल्क रु. १।०० देखि रु. ९।०० प्रतिमिनेट तोकिएको छ । स्थानीय टेलिफोनको न्यूनतम महसुल दर मासिक १७५ कलको लागि रु. २०० तोकिएको छ । १७५ भन्दा बढी कलको लागि प्रतिमिनेट रु. १।०० नै कायम गरिएको छ । समयको आधारमा प्रत्येक कलको समयावधि २ मिनेट देखि ८ मिनेटसम्म तोकिएको छ । ग्राहकका सुविधाको लागि बजेट कलको समेत व्यवस्था गरिएको छ । यसै गरी मोबाइल टेलिफोनलाई पोष्ट पेड र प्रि-पेड गरी दुई वर्गमा विभाजित गरिएको छ । पोष्ट पेडको लागि न्यूनतम मासिक महसुल रु. ५००।०० र प्रत्येक बाह्यगमन कलको दर अधिकतम रु. १।०० प्रति १५ सेकेण्ड र आगमन कलको लागि अधिकतम ५० पैसा प्रति १५ सेकेण्ड तोकिएको छ । प्रि-पेडको लागि रु. ५००।००

मा २ महिनासम्म कल गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ । यसको महसुल भने पोष्ट पेडभन्दा केही महँगो पर्न गएको छ । रेडियो पेजिङ्ग सेवातर्फ कम्पनीहरूले हाल निर्धारण गरेको शुल्क रु. २५०।०० प्रतिमहिना रहेको छ ।

यसरी विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरूको लागि प्राधिकरणबाट अनुमतिपत्र प्राप्त संस्थाहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची नं. ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

१०. नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको आर्थिक स्थिति

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणका कार्यसञ्चालनको लागि आवश्यक आम्दानीको प्रमुख स्रोत अनुमतिपत्र प्रदान गरेबापत सेवा सञ्चालकहरूबाट प्राप्त हुने अनुमतिपत्र दस्तुर, नवीकरण दस्तुर, संशोधन दस्तुर तथा विक्री वा हक हस्तान्तरण दस्तुर बापत प्राप्त हुने रकम हो । यसको साथै प्राधिकरणको कोषमा ऐनबमोजिम श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त रकम, विदेशी सरकार वा संघसंस्थाबाट अनुदानस्वरूप प्राप्त रकम समेत जम्मा हुन सक्ने प्रावधान रहेको छ ।

प्राधिकरणले आफ्नो दैनिक कार्यसञ्चालनका लागि आवश्यक रकम प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बजेट तयार गरी प्राधिकरणको बोर्डबाट स्वीकृत गराई खर्च गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । प्राधिकरणको लेखा प्रचलित कानूनबमोजिम राखी लेखापरीक्षणको कार्य महालेखापरीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ ।

१०.१ ऋण तथा भुक्तानी

प्राधिकरणको स्थापनाका वर्षहरू (आ.व. २०५४।५५) मा श्री ५ को सरकारबाट ८ प्रतिशत व्याज दरमा ऋणस्वरूप लिएको रकम आ.व. २०५६।५७ मा व्याजसहित चुक्ता गरिसकिएको छ । आ.व. २०५७।५८ पश्चात् हालसम्म श्री ५ को सरकारसँग प्राधिकरणले कुनै ऋण लिएको छैन र श्री ५ को सरकारलाई ऋणबापत कुनै रकम बुझाउन बाँकी समेत रहेको छैन ।

१०.२ आय-व्ययको स्थिति

प्राधिकरणको स्थापनाकालका शुरुको वर्षमा कार्यसञ्चालनको लागि आवश्यक रकम आ.व. २०५५।५६ देखि अनुमतिपत्र प्रदान गरे पश्चात्मात्र प्राप्त हुन थाल्यो । यस कारण शुरुका वर्षमा श्री ५ को सरकारबाट ऋण प्राप्त गरी कार्यसञ्चालनको कार्य गरियो । हालका वर्षहरूमा प्राधिकरण आफ्नै स्रोतबाट सञ्चालन हुन सक्षम भएको छ र यसले आ.व. २०५९।६० सम्ममा श्री ५ को सरकारलाई अग्रिम करबापत रु. ३,४९,५२,०००।०० भुक्तानी गरिसकेको छ । प्राधिकरणको आ.व. २०५९।६० को तुलनात्मक आय-व्यय विवरण तथा वासलात अनुसूची नं. २ मा देखाइएको छ ।

११. विशेष ग्रामीण दूरसञ्चार कार्यक्रम

विशेष ग्रामीण दूरसञ्चार कार्यक्रम अन्तर्गत पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रका दूरसञ्चार सेवा नपुगेका ५३४ गा.वि.स. हरूमध्ये प्रत्येक गा.वि.स. मा कम्तीमा २ लाइन टेलिफोन सेवा पुर्याउने उद्देश्यले दूरसञ्चार क्षेत्र सुधार आयोजना अन्तर्गत श्री ५ को सरकार र विश्व बैंकबीच ५ फेब्रुअरी २००२ मा सम्झौता भई उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बोलपत्र प्रक्रियाद्वारा अमेरिकी डलर ११.८६५ बिलियन अनुदान प्राप्त गर्ने गरी कार्य गर्न छनौट भएको सेवा सञ्चालक M/S STM Telecom Sanchar Pvt. Ltd. लाई २१ नोभेम्बर, २००३ मा अनुमतिपत्र प्रदान गरिसकिएको छ । यस क्रममा सेवासञ्चालकले १५ अप्रिल, २००४ मा पूर्वाञ्चलमा हब स्टेशन समेत स्थापना गरी सम्झौताबमोजिम प्रथम चरणको कार्य सम्पन्न गरिसकेको छ ।

परामर्श सेवा :

दूरसञ्चार क्षेत्र सुधार आयोजना अन्तर्गत NTA Strengthening अन्तर्गत ५ वटा परामर्शदाता छनौट गरी सम्झौताबमोजिम विभिन्न परामर्श सेवा लिने कार्य रहेकोमा हालसम्म निम्नानुसारको कार्यप्रगति भएको छ :

- १) NTA#01 Licensing Regime अन्तर्गत प्राधिकरणको विद्यमान ऐन, नियम तथा अनुमतिपत्रका शर्तहरूमा समयसापेक्ष परिमार्जन गर्ने उद्देश्यले बोलपत्र प्रक्रियाद्वारा छनौट गरिएको परामर्शदाता M/S McCarthy Tretault LLP, Canada ले उपरोक्त कार्यहरू गर्ने सन्दर्भमा ऐन, नियम

र अनुमतिपत्रमा गरिनुपर्ने सुधारको सम्बन्धमा आफ्नो अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरिसकेको हुँदा सोको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक कार्य भैरहेको ।

- २) NTA#02 Tariff and Interconnection Regime अन्तर्गत दूरसञ्चार सेवाको महसुल र सेवाप्रदायकहरूबीच गर्नुपर्ने अन्तरआबद्धता सम्झौतामा आवश्यक समयसापेक्ष परिमार्जन गर्ने उद्देश्यले बोलपत्र प्रक्रियाद्वारा छनौट भएको परामर्शदाता M/S Spectrum Strategy, UK र प्राधिकरणबीच सम्झौता भै कार्य प्रारम्भ भएको र हाल उक्त परामर्शदाताबाट Inception Report बुझाएकोमा सोको अध्ययन भैरहेको छ ।
- ३) NTA#03 Development of Public Consultation Process अन्तर्गत दूरसञ्चार सेवा उपभोग गर्ने उपभोक्ताहरूलाई जागरूक र सचेत गराउने उद्देश्यले बोलपत्रद्वारा छनौट भएको परामर्शदाता M/S World of Training, London, UK ले यस सम्बन्धमा उपत्यकाका २०० भन्दा बढी उपभोक्ताहरूसँग दूरसञ्चार सेवाको गुणस्तर तथा सो सम्बन्धमा ग्राहकहरूको गुनासो र सुझाव संकलनको लागि सर्भेक्षण गरेको तथा उपभोक्ता मञ्च, पत्रकार, दूरसञ्चार सेवा उपभोक्ता, सेवासञ्चालक र श्री ५ को सरकारका प्रतिनिधिहरूलाई समावेश गरी २ वटा वर्कशप, एउटा सार्वजनिक सुनुवाइ सम्बन्धी कार्यसञ्चालन गरी सो सम्बन्धमा आफ्नो अन्तिम प्रतिवेदन बुझाइसकेको छ । परामर्शदाताबाट प्राप्त उक्त प्रतिवेदन अध्ययनको क्रममा रहेको छ ।
- ४) NTA#04 RTS Certification Program अन्तर्गत पूर्वाञ्चलका दूरसञ्चार सेवा नपुगेका ५३४ वटा दुर्गम गा.वि.स. हरूमा टेलिफोन सेवा उपलब्ध गराउन नियुक्त भएको सेवासञ्चालकले गरेका कार्यको निरीक्षण गरी त्यसलाई प्रमाणित गर्ने कार्यको लागि M/S Planet Works Consulting, Canada छनौट भए अनुरूप उक्त परामर्शदाताबाट पूर्वाञ्चलमा सेवासञ्चालकबाट स्थापना गरिएको हबस्टेशन र गा.वि.स. हरूमा टेलिफोन सेवा पुऱ्याइएको सम्बन्धमा गा.वि.स. हरूमा टेलिफोन सेवा पुगेनपुगेको तथा यसको गुणस्तरबारे आफ्नो प्रतिवेदन दिन नियुक्त उक्त परामर्शदाताले आफ्नो प्रथम चरणको मूल्याङ्कन तथा प्रमाणीकरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिसकेको छ ।
- ५) NTA#05 New, Mobile Licensing अन्तर्गत नयाँ दूरसञ्चार नीति, २०६० अन्तर्गत मोबाइल सेवा सञ्चालन गर्न थप नयाँ सेवा सञ्चालकलाई

अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने उद्देश्यले बोलपत्रद्वारा EOI माग गरिएकोमा विभिन्न ६ वटा संस्थाहरू छनौट भएकोले ती संस्थाहरूबाट प्राप्त प्रस्ताव अनुरूप कारवाही गरिनेछ।

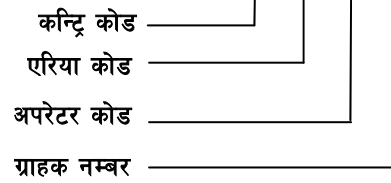
१२. नम्बरिङ योजना

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट दूरसञ्चार सेवा सञ्चालनको लागि नम्बर प्रयोग हुने सेवाहरूका निमित्त निम्नबमोजिम नम्बरिङ योजना विभाजन गरी स्वीकृत गरिएको छ।

१) नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (फिक्सड लाइन)

सञ्चालन गरिने स्थान	कन्ट्रि कोड	एरिया कोड	अपरेटर कोड	एक्सचेञ्ज कोड / ग्राहक नम्बर
काठमाडौं उपत्यकाभित्र	९७७	X	Y (४,५,६)	ZZZZZZ
काठमाडौं उपत्यकाबाहिर	९७७	XX	Y (४,५,६)	ZZZZZ

जस्तै:- १) काठमाडौं कल गर्नु परेमा: ९७७-१-४-२८९२०१
 २) पाटन कल गर्नु परेमा: ९७७-१-५-५५२९१०
 ३) चितवन कल गर्नु परेमा: ९७७-५६-६-५५६२९

२) नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (मोबाइल)

	सिस्टम कोड	अपरेटर कोड	ग्राहक नम्बर
मोबाइल	९८	Y (४,५,६)	ZZZZZZZ

जस्तै:- १) काठमाडौं कल गर्नु परेमा: ९७७-९८-५-१०६३५७५
 २) जनकपुर कल गर्नु परेमा: ९७७-९८-५-४०६३५७५

कन्ट्रि कोड —————
 एरिया कोड —————
 अपरेटर कोड —————
 ग्राहक नम्बर —————

३) युनाइटेड टेलिकम लिमिटेड (डब्लु.एल.एल लाइनको लागि)

सञ्चालन गरिने स्थान	कन्ट्रि कोड	एरिया कोड	अपरेटर कोड	एक्सचेञ्ज कोड / ग्राहक नम्बर
काठमाडौं उपत्यका भित्र	९७७	X	Y(२)	ZZZZZZ

जस्तै:- १) काठमाडौं कल गर्नु परेमा: ९७७-९८-५-१०६३५७५

कन्ट्रि कोड —————
 मोबाइल सिस्टम कोड —————
 अपरेटर कोड —————
 ग्राहक नम्बर —————

४) एस.टी.एम. (भिस्याट मार्फत ग्रामीण दूरसञ्चार)

सञ्चालन गरिने स्थान	सिस्टम कोड	अपरेटर कोड	एरिया कोड	ग्राहक नम्बर
पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्र	९९	Y(३)	XX	ZZZZ

* पी.एस.टी.एन को एरिया कोडसँग मेल खाने गरी यहाँको एरिया कोड

५) नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (भिस्याट टर्मिनल प्रयोग भएको)

सञ्चालन गरिने स्थान	सिस्टम कोड	अपरेटर कोड	एरिया कोड	ग्राहक नम्बर
पहाडी क्षेत्र	१९	Y(४)	XX	ZZZZ

* पी.एस.टी.एन को एरिया कोडसंग मेल खाने गरी यहाँको एरिया कोड

६) पेजर

सिस्टम कोड	अपरेटर कोड	ग्राहक नम्बर
९६	YY	ZZZZZ

जहाँ,

X = एरिया कोड

Y = अपरेटर कोड

Z = ग्राहक नम्बर

द्रष्टव्य: कुनै पनि माथि उल्लिखित दूरसंचार सेवाहरूको लागि थप नयाँ सेवाप्रदायकहरू आएमा अपरेटर कोडमात्र परिवर्तन हुनेछ ।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण
सिंहदरवार, काठमाण्डौ
बासनात
२०६० आषाढ मसान्त सम्मको

विवरण	वर्ष	यस वर्षको	गत वर्षको
जग्गा कोष			
श्री ५ को सरकारको सहयोग		-	
विशेष ग्रामीण दूरसंचार विकास कार्यक्रम	१	६१,७३२,६५१.७५	६५,७०६,५२२.७०
ग्रामिण दूरसंचार विकास कोष	२	१९४,३८२,३२६.७४	६०,६७१,०३६.५१
आय व्यय खाता			
(बचत आय व्यय विवरणबाट सारेको)		९३,६८१,९०९.९९	६०,८४९,७८२.७६
मध्य तथा दीर्घकालीन ऋण			
असुरक्षित		-	-
सुरक्षित		-	-
कुल जम्मा (क)		३४९,७९६,८८८.४८	१८७,२२७,३४१.९७
सम्पत्ति			
स्थिर सम्पत्ति	३	१०,१२८,२३३.४२	१०,४०६,४२४.४०
नगदानी			
जम्मा (ख)		१०,१२८,२३३.४२	१०,४०६,४२४.४०
चालु सम्पत्ति			
प्ररोटि	४	८०,०००.००	७०,०००.००
सण्ड्री डेबिटर्स	५	७,६६४,४०९.८२	१२,८२६,८३३.८७
अग्रिम भुक्तानी	६	१३४,९८४.५१	१०४,८४५.००
दैनिक भ्रमण भत्ता पेशिक		-	-
अग्रिम आयकर भुक्तानी	७	३४,९४१,८०९.९१	२०,५०२,७४०.३४
बैंक तथा नगद मौज्जात	८	४६४,८०२,०६०.६८	३३३,२४६,२८९.६४
जम्मा (ग)		६०७,६३४,२६४.९२	३६६,७४०,७०८.८५
न्यून: चालु दायित्व र व्यवस्था			
अग्रिम आम्दानी	९	(२३१,६५८,९४३.४९)	(१६६,२०५,८५६.७१)
सण्ड्री क्रेडिटर्स	१०	(६९,४१८.३४)	(१९७,०९७.१३)
अग्रिम आयकर व्यवस्था	११	(३५,२३६,४२३.२४)	(२२,४०५,९९६.६५)
उपदान कोष व्यवस्था	१२	(६४८,१७७.८१)	(८८७,६८६.१४)
कर्मचारी कल्याण कोष व्यवस्था	१३	(३४५,१४६.९८)	(२३३,२३४.६५)
प्ररोटि	१४	(७,५००.००)	-
जम्मा (घ)		(२६७,९६५,६०९.८६)	(१८९,९२९,७९९.२८)
सुद चालु सम्पत्ति (ङ = ग - घ)		३३९,६६८,६५५.०६	१७६,८२०,९१७.५७
अपलेखन गर्न बाँकी खर्च			
गत वर्षको बाँकी		-	-
न्यून: यस वर्षको अपलेखन			
कुल जम्मा (च = ख + ङ)		३४९,७९६,८८८.४८	१८७,२२७,३४१.९७

परामर्शमन्त्री
असिष्ट मेनेजर

बोर्ड सदस्यहरू
अध्यक्ष, सुरेश कुमार गुडासैन
सदस्य, मणिराम ओझा
सदस्य, अविनाश पन्त
सदस्य, कृष्ण बहादुर खत्री

चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
अरविन्द दास श्रेष्ठ
D. Joshi & Co.
Chartered Accountants
Kathmandu

(कृष्ण प्रसाद न्यौपाने)
उप महालेखा परीक्षक

२०५९ श्रावण १ गते देखि २०६० अषाढ मसान्त सम्म

विवरण	अनुसूची नं.	यस वर्षको रु.	गत वर्षको रु.
आम्दानी			
अनुमतिपत्र दस्तुर	१५	४१,८९६,९१४।०५	३०,५२५,६२६।०५
अनुमतिपत्र फाराम दर्ता दस्तुर		२,३००।००	१,८००।००
व्याज आम्दानी	१६	११,१३९,४४८।५७	८,८२०,०३५।४४
विविध आम्दानी	१७	२६३,३०६।६४	९,०६८,९२८।२२
जम्मा (क)		५५,३०५,६६९।२६	४८,४१६,३९१।७१
खर्च			
प्रशासनिक खर्च	१८	६,७०७,२६०।१६	८,१२२,८२२।३९
न्यास कट्टि खर्च		७७१,४७१।२८	८८०,५९९।५२
जम्मा (ख)		७,४७८,७३१।४४	९,००३,४२१।९१
आयकर पूर्वको बचत [(ग) = (क) - (ख)]		४७,८२६,९३८।०२	३९,४१२,९६९।८०
आयकर व्यवस्था (घ)		१२,८३०,४०६।५९	११,०३५,६३१।५४
आयकर कट्टि पछिको बचत [(ङ) = (ग) - (घ)]		३५,९९६,५३१।४३	२८,३७७,३३८।२६
गत वर्ष सम्मको बचत (च)		६०,८४९,७८२।७६	३३,०४४,२७२।३३
जम्मा [(छ) = (ङ) + (च)]		९६,८४६,३१४।१९	६१,४२१,६१०।५९
कोष तथा व्यवस्थामा सारिको			
उपदान कोष व्यवस्था		४८,६९१।६७	४६१,७८८।९२
कर्मचारी कल्याण कोष व्यवस्था		१११,९१२।३३	११०,०३९।११
जम्मा (ज)		१६०,६०४।००	५७१,८२८।०३
बाँकी बचत वासलातमा सारिको (झ) - (ज)		९३,६८५,७०९।१९	६०,८४९,७८२।७६

[Signature]
प्रमुखतम खनाल
असिस्टेन्ट मेनेजर

बोर्ड सदस्यहरू
अध्यक्ष, सुरेश कुमार पुडासैनि
सदस्य, माणिराम ओफा
सदस्य, अविनाश पन्त
सदस्य, कृष्ण बहादुर खत्री

[Signature]
अरविन्द बसि शिर्षी
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स
Joshi & Co.
Chartered Accountants
Kathmandu

नेपाल अधिराज्य
(कृष्ण प्रसाद न्यौपाने)
उप महालेखा परीक्षक
२०५९
महालेखा परीक्षकको कार्यालय

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणबाट आर्थिक वर्ष २०६०/६१ को अन्तिमसम्म अनुमतिपत्रप्राप्त संस्थाहरूको नाम तथा सम्पर्क नम्बरको विवरण

सि.नं.	अनुमतिपत्रप्राप्त व्यक्ति/संस्थाको नाम तथा ठेगाना	अनुमतिपत्रप्राप्त सेवा	सम्पर्क फोन तथा ई-मेल
१. सेलुलर मोबाइल सेवा			
१.१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, भद्रकाली प्लाजा, काठमाडौं ।	GSM सेलुलर मोबाइल	फोन नं.: ५५३६७९१ फ्याक्स: ५५१५२९१ ई मेल: ntc.ogm@ntc.net.np URL: www.ntc.net.np
२. भिस्याट नेटवर्क प्रदायक			
२.१	मर्कन्टायल अफिस सिष्टम्स, प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
२.२	कम्युनिकेशन एण्ड कम्युनिकेट (नेपाल) प्रा.लि., सिद्धिभवन, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ४२६३६०० फ्याक्स: ४२४३७२६ ई मेल: info@ccnep.com.np URL: www.ccnep.com.np
२.३	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
२.४	ग्लोबल इन्टर्नेट सर्भिसेज प्रा.लि., पूल्चोक, ललितपुर ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ५५४३६४७ फ्याक्स: ५५४८३१७ ई मेल: info@gispl.com URL: www.gispl.com
२.५	आई म्याक्स प्रा.लि., नयाँ सडक, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ४४४१३६२ फ्याक्स: ४४२३६७४ ई मेल: info@imax.com.np URL: www.imax.com.np
२.६	इन्फोकम प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ४४३६४५८ फ्याक्स: ४४३५८२६ ई मेल: info@info.com.np URL: www.info.com.np
२.७	नाम्चे नेटवर्क्स प्रा.लि., मानभवन ललितपुर ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: info@namche.com URL: www.namche.com
२.८	वेभ सर्फर नेपाल कम्युनिकेशन प्रा.लि., सगरमाथा कम्प्लेक्स, नक्साल, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ४४४००९३ फ्याक्स: ४४९२७०३ ई मेल: suman@websurfer.com.np URL: www.websurfer.com.np

२.९	स्क्वायर नेटवर्क प्रा.लि., सानेपा, ललितपुर ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: ५५४९३९० फ्याक्स: ५५४९३८८ ई मेल: sachin@snet.com.np URL: www.snet.com.np
२.१०	अनलिमिटेड न्यू मीडिया प्रा.लि. खिचापोखरी, काठमाडौं ।	भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	फोन नं.: २०११३०२/३ फ्याक्स: ५५२९२९५ ई मेल: allentuladhar2003@yahoo.com URL:
३. भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता			
३.१	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नयाँ वानेश्वर, टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.२	मर्कन्टायल कम्युनिकेशन प्रा.लि. दरबारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
३.३	एभरेष्ट नेट प्रा.लि. जावलाखेल, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ५५४६०१० फ्याक्स: ५५३९४३१ ई मेल: info@enet.com.no URL: www.enet.com.np
३.४	विश्व बैंक काठमाडौं आवशीय कार्यालय, होटेल याक एण्ड यति कम्प्लेक्स ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ४२२६७९२ फ्याक्स: ४२२५११२ ई मेल: URL:
३.५	मर्कन्टायल कम्युनिकेशन प्रा.लि. दरबारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (वीरगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
३.६	सुर्य टोबाको कम्पनी प्रा.लि. कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२७३२८ फ्याक्स: ४२२७५२५ ई मेल: stc@mos.com.np URL:
३.७	सुर्य टोबाको कम्पनी प्रा.लि. कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (सिमरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२७३२८ फ्याक्स: ४२२७५२५ ई मेल: stc@mos.com.np URL:
३.८	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.९	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.१०	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (विराटनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:

३.११	इन्फोकम प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ४४३६४५८ फ्याक्स: ४४३५८२६ ई मेल: info@info.com.np URL: www.info.com.np
३.१२	मर्कन्टायल कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
३.१३	मर्कन्टायल कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
३.१४	हिमालय रेस्क्यु डग स्काड प्रा.लि., स्याउली बजार, लमजुङ्ग ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ०६१ ५२३२६७ फ्याक्स: ०६१ ५२३२६७ ई मेल: hrdsn@cnet.com.np URL: www.hrdsnrescue.org.np
३.१५	वर्ल्डलिंक कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.१६	ग्लोबल इन्टर्नेट सर्भिसिज प्रा.लि., नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ५५४३६४७ फ्याक्स: ५५४८३१७ ई मेल: info@gispl.com URL: www.gispl.com
३.१७	नेपाल गेटवे कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	फोन नं.: ४४३९३६२ फ्याक्स: ४४३९३६९ ई मेल: highmtn@wlink.com.np URL:
३.१८	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड, नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.१९	नेपाल ग्रिण्डलेज बैंक लिमिटेड, नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भैरहवा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.२०	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१४५४१ फ्याक्स: ४४१८९९० ई मेल: info@bok.com.np URL: www.bok.com.np
३.२१	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (बूटवल टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१४५४१ फ्याक्स: ४४१८९९० ई मेल: info@bok.com.np URL: www.bok.com.np
३.२२	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नेपालगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१४५४१ फ्याक्स: ४४१८९९० ई मेल: info@bok.com.np URL: www.bok.com.np

३.२३	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१४५४१ फ्याक्स: ४४१८९९० ई मेल: info@bok.com.np URL: www.bok.com.np
३.२४	हिमाल पावर लि., दोलखा ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (दोलखा टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२१८६४ फ्याक्स: ५५३६४११ ई मेल: hpl@hpl.com.np URL :
३.२५	लार्सन एण्ड टूब्रो, बालूवाटार, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१३८०८ फ्याक्स: ४४२३३५२ ई मेल: ltegnp@mos.com.np URL: www.Intecc.com
३.२६	मध्यमर्स्याडडी जलविद्युत् परियोजना, लमजुङ्ग ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (लमजुङ्ग टर्मिनल)	फोन नं.: ४४२१९४३ फ्याक्स: ४४२१९४३ ई मेल: ddc_jv@info.com.np URL :
३.२७	काठमाडौं विश्वविद्यालय, धूलिखेल, काभ्रे ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (धूलिखेल टर्मिनल)	फोन नं.: ०११ ६६१३९९ फ्याक्स: ०११ ६६१४४३ ई मेल: URL:
३.२८	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भैरहवा टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.२९	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (विराटनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.३०	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (वीरगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.३१	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.३२	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.३३	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.३४	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (विराटनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL :

३.३५	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भैरहवा टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.३६	हिमालयन टि कमर्स प्रा.लि., बालाजू, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (बालाजू टर्मिनल)	फोन नं.: ४३५०६६० फ्याक्स: ४३५०४७४ इमेल: sigma@gem.wlink.com.np URL:
३.३७	कोलगेट पालमोलिभ प्रा.लि., हेटौडा ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ०५७ ५२२००५ फ्याक्स: ०५७ ५२१२२२ ई मेल: URL :
३.३८	आई म्याक्स प्रा.लि. नयाँ सडक, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (धनगढी टर्मिनल)	फोन नं.: ४४४१३६२ फ्याक्स: ४४२३६७४ ई मेल: info@imax.com.np URL: www.imax.com.np
३.३९	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नयाँ वानेश्वर टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL:
३.४०	स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (जावलाखेल टर्मिनल)	फोन नं.: ४७८२३३३ फ्याक्स: ४७२०७६२ ई मेल: URL :
३.४१	वर्ल्डलिक कम्यूनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नेपालगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.४२	वर्ल्डलिक कम्यूनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भद्रपुर टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL: www.wlink.com.np
३.४३	बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड, कमलपोखरी, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (धनगढी टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१४५४१ फ्याक्स: ४४१८९९० ई मेल: info@bok.com.np URL: www.bok.com.np
३.४४	खूम्बू कम्यूनिकेशन प्रा.लि., नाम्चे, सोलूखूम्बू ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नाम्चे टर्मिनल)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL:
३.४५	हिमाल पावर लिमिटेड, भ्रम्सीखेल, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भ्रम्सीखेल टर्मिनल)	फोन नं.: ५५२९८६४ फ्याक्स: ५५३६४११ ई मेल: hpl@hpl.com.np URL:
३.४६	मर्कन्टायल कम्यूनिकेशन प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (महेन्द्रनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np

३.४७	सगरमाथा प्रदुषण नियन्त्रण समिति नाम्चे, सोलुखुम्बू ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नाम्चे टर्मिनल)	फोन नं.: ०३८ ५४००५७ फ्याक्स: ०३८ ५४००५७ ई मेल: ntpcc@wlink.com.np URL:
३.४८	ए.जे.वाइल्ड इस्टिच्यूट अफ एडभान्स स्टडीज प्रा.लि., महाराजगंज, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (महाराजगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४४१०२४५ फ्याक्स: ४४११७४५ ई मेल: info@ajw.com.np URL: www.ajw.com.np
३.४९	सैलुङ्ग डट कम प्रा.लि., भानुचोक, धरान ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (धरान टर्मिनल)	फोन नं.: ०२५ ५२६५२८ फ्याक्स: ०२५ ५२६५२८ ई मेल: amrit@sailung.com URL: www.sailung.com
३.५०	चितवन टेक भिस्याट प्रा.लि., भरतपुर, चितवन ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भरतपुर टर्मिनल)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
३.५१	मर्कन्टायल कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (बूटवल टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL: www.mos.com.np
३.५२	ग्लोबल नेट प्रा.लि., भरतपुर, चितवन ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भरतपुर टर्मिनल)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
३.५३	कूमारी बैंक लि., पूतलीसडक काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४२३२११२ फ्याक्स: ४२३१९६० ई मेल: info@kbl.com.np URL: www.kbl.com.np
३.५४	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (हेटौडा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.५५	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (ललितपुर टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.५६	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (विराटनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.५७	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भैरहवा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.५८	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (वीरगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np

३.५९	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.६०	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.६१	हिमालयन बैंक लि., काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भरतपुर टर्मिनल)	फोन नं.: ४२५०२०१ फ्याक्स: ४२२२८०० ई मेल: hbl@hbl.com.np URL: www.hbl.com.np
३.६२	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (काठमाडौं टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६३	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (बूटवल टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६४	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (विराटनगर टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६५	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (वीरगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६६	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (नेपालगंज टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६७	नविल बैंक लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पोखरा टर्मिनल)	फोन नं.: ४२२६७८५ फ्याक्स: ४२२६९०५ ई मेल: nabil@nabil.com.np URL: www.nabilbankltd.com
३.६८	इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थान, पूल्चोक, ललितपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (पूल्चोक टर्मिनल)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
३.६९	नेपाल इन्जिनियरिङ्ग कलेज, चाँगुनारायण, भक्तपुर ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (भक्तपुर टर्मिनल)	फोन नं.: ६६११७४४ फ्याक्स: ६६११६८१ ई मेल: nec@healthnet.org.np URL :
३.७०	बी.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरान, सुनसरी ।	भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता (धरान टर्मिनल)	फोन नं.: ०२५ ५२०२५१ फ्याक्स: ०२५ ५२०२५१ ई मेल: URL :

४. इन्टरनेट (ई-मेल सहित) सेवा			
४.१	मर्कन्टायल कम्युनिकेशन प्रा.लि. दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL : www.mos.com.np
४.२	कम्प्युटरल्याण्ड कम्युनिकेशन सिस्टम लि., रामशाहपथ, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४२२३२२६ फ्याक्स: ४२२५६०३ ई मेल: ccs1@ccsl.com.np URL : www.ccsl.com.np
४.३	ब्यापिटल अनलाइन प्रा.लि., काठमाडौं प्लाजा, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
४.४	वर्ल्डलिक कम्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL : www.wlink.com.np
४.५	एच.टी.पी कम्युनिकेशन प्रा.लि. कालिकास्थान (डिल्लीबजार), काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४१८४७२ फ्याक्स: ४४१२३८४ ई मेल: info@htp.com.np URL : www.htp.com.np
४.६	ग्लोबल इन्टरनेट सर्भिसिज प्रा.लि., पूल्चोक, ललितपुर ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५४४२७७ फ्याक्स: ५५४४३८६ ई मेल: info@gispl.com URL: www.gispl.com
४.७	हिमालयन अनलाइन सर्भिसिज प्रा.लि., बागवजार, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४२४४९५२ फ्याक्स: ४२२४५२४ ई मेल: info@hons.com.np URL: www.hons.com.np
४.८	एभरेष्ट नेट प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५४६०१० फ्याक्स: ५५३९४३९ ई मेल: info@enet.com.no URL : www.enet.com.np
४.९	इन्फोकम प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४३६४५८ फ्याक्स: ४४३५८२६ ई मेल: info@info.com.np URL : www.info.com.np
४.१०	अनलिमिटेड न्यू मिडिया प्रा.लि., खिचापोखरी, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
४.११	नेटवर्क टेक्नोलोजीज प्रा.लि., कमलादी, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
४.१२	नेपाल गेटवे कम्युनिकेशन प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४३९३६१ फ्याक्स: ४४३९३६२ इमेल: moonlight@wlink.com.np URL :
४.१३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी	इन्टरनेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५३६७९१

	लिमिटेड, भद्रकाली प्लाजा, काठमाडौं ।		फ्याक्स: ५५१५२९१ ई मेल: ntc.ogm@ntc.net.np URL: www.ntc.net.np
४.१४	स्क्वायर नेटवर्क प्रा.लि., सानेपा, ललितपुर ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५४९३९० फ्याक्स: ५५४९३८८ ई मेल: sachin@snet.com.np URL : www.snet.com.np
४.१५	भाया नेट कम्युनिकेशन प्रा.लि., पूल्चोक, ललितपुर ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ५५२२५३२ फ्याक्स: ५५३७३१८ ई मेल: info@vianet.com.np URL : www.vianet.net.np
४.१६	सैलुङ्ग डट कम प्रा.लि., भानुचोक, धरान ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ०२५-५२६५२८ फ्याक्स: ०२५-५२६५२८ ई मेल: amrit@sailung.com URL : www.sailung.com
४.१७	फेवा नेट प्रा.लि., महेन्द्रपूल, पोखरा ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ०६१-५३१५४८ फ्याक्स: ०६१-५३१५४८ ई मेल: gajendra@fewanet.com.np URL: www.fewanet.com.np
४.१८	आइ म्याक्स प्रा.लि., नयाँ सडक, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४४१३६२ फ्याक्स: ४४२३६७४ ई मेल: info@imax.com.np URL : www.imax.com.np
४.१९	साइबर स्पेस प्रा.लि., वीरगंज, पर्सा ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ०५१ ५२४०७५ फ्याक्स: ०५१ ५२४०७५ इमेल: info@cyberspace.com URL : www.cyberspace.com
४.२०	नेट लिंक कम्युनिकेशन प्रा.लि., नक्साल, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४४०३०४ फ्याक्स: ४४९२७०३ इमेल: info@netlink.com.np URL : www.netlink.com.np
४.२१	हिमाल टेक्नोलोजी प्रा.लि., जयवागेश्वरी, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४८०६९८ फ्याक्स: ४७५८८१९ ई मेल: info@himaltech.com URL : www.himaltech.com
४.२२	ग्लोबल नेट प्रा.लि., भरतपुर, चितवन ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ०५६ ५२०६५६ फ्याक्स: ०५६ ५२०६५६ इमेल: info@globalnet.com.np URL: www.globalnet.com.np
४.२३	सुबिसू केवलनेट प्रा.लि., बालूवाटार, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४२९६१६ फ्याक्स: ४४३०५७२ ई मेल: sudhir@subisu.com URL : www.subisu.com
४.२४	स्पेस टाइम इन्टर्नेट प्रा.लि., मीनभवन, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ४४८७७५० फ्याक्स: ४४९४०२२ ई मेल: info@spacetime.com URL : www.spacetime.com

४.२५	पोखरा आई नेट प्रा.लि., पोखरा, कास्की ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: ०६१ ५३५३७७ फ्याक्स: ०६१ ५२३८९१ ई मेल: afm@fewanet.com.np URL : www.fewanet.com.np
४.२६	मेरो आइ.एस.पी. प्रा.लि., कान्तिपथ, काठमाडौं ।	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	फोन नं.: २००१०११ फ्याक्स: ४२३२७७७ ई मेल: URL :
५. रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा			
५.१	नेपाल रेडियो पेजिङ्ग प्रा.लि., नक्साल, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (नेपाल अधिराज्यभर)	फोन नं.: ४४३९३३३ फ्याक्स: ४४९५३३८ ई मेल: nrpl@unlimit.com URL :
५.२	सिटी पेजिङ्ग सर्भिस प्रा.लि., कालिकास्थान, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (काठमाडौं उपत्यका)	फोन नं.: ४४३९३८१ फ्याक्स: ४४३९३८२ ई मेल: citypage@mail.com.np URL : www.citypage.com.np
५.३	के.ए.टि. इजी पेज प्रा.लि., पाको, नयाँ सडक, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (काठमाडौं उपत्यका)	फोन नं.: ४२४१३० फ्याक्स: ४२४१९७६ ई मेल: easypage@mos.com.np URL : www.easypage.com.np
५.४	अग्नि पेजिङ्ग प्रा.लि., कालिकास्थान, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (काठमाडौं उपत्यका)	फोन नं.: ४४३००७७ फ्याक्स: ४४३००६४ ई मेल: agnipage@mos.com.np URL : www.page.com.np
५.५	डिजिटल टेलिकम इन्टरनेशनल प्रा.लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (नेपाल अधिराज्यभर)	फोन नं.: ४२६८००७ फ्याक्स: ४२६८००३ ई मेल: info@dti.com.np URL : www.dti.com.np
५.६	के.ए.टी. इजी पेज प्रा.लि., पाको, नयाँ सडक, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र)	फोन नं.: ४२४१३० फ्याक्स: ४२४१९७६ ई मेल: easypage@mos.com.np URL : www.easypage.com.np
५.७	सिटी पेजिङ्ग सर्भिस प्रा.लि., कालिकास्थान, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र)	फोन नं.: ४४३९३८१ फ्याक्स: ४४३९३८२ ई मेल: citypage@mail.com.np URL : www.citypage.com.np
५.८	सिटी पेजिङ्ग सर्भिस प्रा.लि., कालिकास्थान, काठमाडौं ।	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क सेवा (पूर्वाञ्चल र मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र)	फोन नं.: ४४३९३८१ फ्याक्स: ४४३९३८२ ई मेल: citypage@mail.com.np URL : www.citypage.com.np

६. भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग सेवा			
६.१	विश्व बैंक काठमाडौं आवासीय कार्यालय, होटेल याक एण्ड यति कम्प्लेक्स ।	भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग	फोन नं.: ४२२६७९२ फ्याक्स: ४२२५११२ ई मेल: URL :
७. फ्याक्स मेल सेवा			
७.१	मर्कन्टायल कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं ।	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: ४२२०७७३ फ्याक्स: ४२२५४०७ ई मेल: amatya@mos.com.np URL : www.mos.com.np
७.२	कम्प्युटरल्याण्ड कम्प्युनिकेशन सिष्टम लि., रामशाहपथ, काठमाडौं ।	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: ४२२३२२६ फ्याक्स: ४२२५६०३ ई मेल: ccs1@ccsl.com.np URL : www.ccsl.com.np
७.३	वर्ल्डलिक कम्प्युनिकेशन प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: ५५२३०५० फ्याक्स: ५५२९४०३ ई मेल: pavan@wlink.com.np URL : www.wlink.com.np
७.४	इन्फोकम प्रा.लि., हात्तिसार, काठमाडौं ।	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: ४४३६४५८ फ्याक्स: ४४३५८२६ ई मेल: info@info.com.np URL : www.info.com.np
७.५	हिमालयन अनलाइन सर्भिसिज प्रा.लि., बागवजार, काठमाडौं ।	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: ४२४९५२२ फ्याक्स: ४२२४५२४ ई मेल: info@hons.com.np URL : www.hons.com.np
७.६	अनलिमिटेड न्यू मिडिया प्रा.लि., खिचापोखरी, काठमाडौं	फ्याक्स मेल सेवा	फोन नं.: फ्याक्स: ई मेल: URL :
८. आधारभूत टेलिफोन सेवा			
८.१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, भद्रकाली प्लाजा, काठमाडौं ।	आधारभूत टेलिफोन सेवा	फोन नं.: ४२१०२०२ फ्याक्स: ४२२१२०२ ई मेल: ntc.ogm@ntc.net.np URL : www.ntc.net.np
८.२	युनाइटेड टेलिकम लिमिटेड, पूतलीसडक, काठमाडौं ।	आधारभूत टेलिफोन सेवा (WiLL प्रविधिमा आधारित)	फोन नं.: ४२३१६४२ फ्याक्स: ४२१९४९८ ई मेल: utnepal@wlink.com.np URL : www.utnepal.com.np
९. जी.एम.पी.सी.एस. सेवा			
९.१	कन्स्टलेसन प्रा.लि., पूल्चोक, ललितपुर ।	GMPCS सेवा	फोन नं.: ५५४८८३६ फ्याक्स: ५५४८८७९ ई मेल: ceo@constellation.com.np URL : www.thuraya.com
९.२	एम्को इन्टरनेशनल प्रा.लि., नागपोखरी, काठमाडौं ।	GMPCS सेवा	फोन नं.: ४४१०३९४ फ्याक्स: ४४२२२५२ ई मेल: avco@wlink.com.np URL :

१०. आर.टी.एस. सेवा			
१०.१	एस.टी.एम. टेलिकम सञ्चार प्रा. लि., बालूवाटार, काठमाडौं ।	ग्रामीण दूरसञ्चार सेवा	फोन नं.: ४४१९३६६ फ्याक्स: ४४१९३६६ ई मेल: vtater@stmtelecom.org.np URL :
११. स्थानीय डाटा नेटवर्क			
११.१	शिवहरि पोखरेल, प्रतिनिधि SITA, आर.एन.ए.सी. भवन ।	डाटा सेवा	फोन नं.: ४२२९२५२ फ्याक्स: ४२२८३१४ ई मेल: URL :

दूरसञ्चारका अन्य अतिरिक्त (Value Added Service) सेवाहरूको अनुमतिपत्र र नवीकरण दस्तुर

दूरसञ्चार नियमावली, २०५४ को नियम १० को उपनियम (५) बमोजिम दिइने अनुमतिपत्र र अनुमतिपत्र नवीकरण गर्नको लागि देहायबमोजिम दस्तुर लाग्नेछ :-

सि.नं.	दूरसञ्चार सेवाको किसिम	अनुमतिपत्र दस्तुर	नवीकरण दस्तुर
१.	इन्टर्नेट (ई-मेल सहित)	रु. ३,००,०००।००	रु. २,७०,०००।००
२.	ई-मेल	रु. २,००,०००।००	रु. १,८०,०००।००
३.	अडियो टेक्स्ट/भ्वाइस मेल	रु. २,००,०००।००	रु. १,८०,०००।००
४.	भिडियो टेक्स्ट	रु. २,००,०००।००	रु. १,८०,०००।००
५.	फ्याक्स मेल	रु. २,००,०००।००	रु. १,८०,०००।००
६.	भिस्याट		
	(क) भिस्याट नेटवर्क प्रदायक	रु. २५,००,०००।००	रु. २२,५०,०००।००
	(ख) भिस्याट सेवा प्रयोगकर्ता	रु. २,५०,०००।००	रु. २,२५,०००।००
७.	अडियो कन्फरेन्सिङ्ग	रु. ५०,०००।००	रु. ४५,०००।००
८.	पे फोन (Pay Phone)	रु. ३०,००,०००।००	रु. २७,००,०००।००
९.	प्री-पेड कलिङ्ग कार्ड	रु. ३०,००,०००।००	रु. २७,००,०००।००
१०.	स्थानीय डाटा नेटवर्क (व्यापारिक प्रयोगको लागि)	रु. २५,००,०००।००	रु. २२,५०,०००।००
११.	रेडियो पेजिङ्ग नेटवर्क		
	(क) अधिराज्यभर	रु. ५०,००,०००।००	रु. ४५,००,०००।००
	(ख) पूर्वाञ्चल र मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्र (काठमाडौं उपत्यकाबाहेक)	रु. २०,००,०००।००	रु. १८,००,०००।००
	(ग) काठमाडौं उपत्यका	रु. २०,००,०००।००	रु. १८,००,०००।००
	(घ) पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र	रु. १२,००,०००।००	रु. १०,८०,०००।००
	(ङ) मध्यमाञ्चल र सुदूरपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र	रु. ८,००,०००।००	रु. ७,२०,०००।००
	(च) कुनै निश्चित गा.वि.स.मा मात्र	रु. ३,००,०००।००	रु. २,७०,०००।००
१२.	ट्रंक मोबाइल रेडियो		
	(क) काठमाडौं उपत्यकामा	रु. ५,००,०००।००	रु. ४,५०,०००।००
	(ख) पोखरा र विराटनगर उपमहानगरपालिका तथा वीरगंज, भैरहवा, भरतपुर र नेपालगंज नगरपालिकामा	रु. २,५०,०००।००	रु. २,२५,०००।००
	(ग) अन्य क्षेत्रमा	रु. १,२५,०००।००	रु. १,१२,५००।००
१३.	भिडियो कन्फरेन्सिङ्ग	रु. १,५०,०००।००	रु. १,३५,०००।००
१४.	जी.एम.पी.सी.एस (GMPCS)	रु. १५,००,०००।००	रु. १४,००,०००।००
१५.	WiLL प्रविधिमा सीमित मोबिलिटी सेवा (Limited Mobility Service)	रु. २,५०,०००।००	रु. २,२५,०००।००

दूरसञ्चार सेवासँग सम्बन्धित केही शब्द तथा परिभाषा**वार्षिक समायोजित कूल आय (Annual Adjusted Gross Revenue)**

अनुमतिपत्र प्राप्त दूरसञ्चार सेवा सञ्चालकले सेवा सञ्चालनको क्रममा अन्य दूरसञ्चार सेवा प्रदायकलाई भुक्तानी गर्नु पर्ने रकम भुक्तानी गरी बाँकी हुन आउने वार्षिक आय ।

लीज लाइन (Lease Line)

लीज लाइन भन्नाले दूरसञ्चार सेवा प्रदायकले कुनै ग्राहकलाई वा अन्य दूरसञ्चार सेवा प्रदायकलाई निजी तवरले दूरसञ्चार सेवा प्रयोग गर्नाका लागि निश्चित शुल्क लिई प्रदान गरेको तार वा रेडियो माध्यमको दूरसञ्चार लाइनलाई बुझाउनेछ ।

जी.एस.एम (GSM)	- ग्लोबल सिस्टम फर मोबाइल कम्युनिकेशन (Global System for Mobile Communication)
डब्लु.एल.एल. (WiLL)	- वायरलेस इन लोकल लूप (Wireless in Local Loop)
सी.डी.एम.ए. (CDMA)	- कोड डिभिजन मल्टिपल एक्सेस (Code Division Multiple Access)
आइ.एम.टी. २००० (IMT 2000)	- इन्टरनेशनल मोबाइल टेलिकम्युनिकेशन्स २००० (International Mobile Telecommunications 2000)
जी.एम.पी.सी.एस (GMPCS)	- ग्लोबल मोबाइल पर्सनल कम्युनिकेशन बाइ स्याटेलाइट
पी.ओ.पी. (POP)	- प्वाइन्ट अफ प्रेजेन्स (Point of Presence)
पी.ओ.आइ. (POI)	- प्वाइन्ट अफ इन्टरकनेक्शन (Point of Interconnection)
आइ.यू.सी. (IUC)	- इन्टरकनेक्शन यूजेज चार्ज (Interconnection Usage Charge)
सी.ए.सी. (CAC)	- क्यारियर एक्सेस कोड (Carrier Access Code)
एस.ए.टी.आर.सी. (SATRC)	- साउथ एसियन टेलिकम्युनिकेशन रेगुलेटरी कमिशन (South Asian Telecommunication Regulatory Commission)
ए.पी.टी. (APT)	- एसिया प्यासिफिक टेलिकम्युनिटी (Asia Pacific Telecommunity)
आइ.टी.यू. (ITU)	- इन्टरनेशनल टेलिकम्युनिकेशन युनियन (International Telecommunications Union)
एम.एस.सी. (MSC)	- मोबाइल स्विचिङ सेन्टर (Mobile Switching Center)
आई.सी.टी. (ICT)	- इन्फर्मेशन कम्युनिकेशन टेक्नोलोजी (Information Communication Technology)
डी.ई.सी.टी. (DECT)	- डिजिटल इनहान्समेन्ट कर्डलेस टेलिकम्युनिकेशन (Digital Enhancement Cordless Telecommunication)
ए.एम.पी.एस. (AMPS)	- एनलगा मोबाइल फोन सिस्टम (Analog Mobile Phone System)
बी.टी.एस. (BTS)	- बेस ट्रान्सीभर स्टेशन (Base Transceiver Station)
बी.ओ.ओ. (BOO)	- बिल्ड ओन अपरेट (Build Own Operate)
बी.ओ.टी. (BOT)	- बिल्ड ओन ट्रान्सफर (Build Own Transfer)
बी.टी.ओ. (BTO)	- बिल्ड ट्रान्सफर अपरेट (Build Transfer Operate)

बी.ओ.ओ.टी. (BOOT) - बिल्ड ओन अपरेट ट्रान्सफर (Build Own Operate Transfer)

एकाउन्टिङ रेट (Accounting Rate)

एक आपसमा अन्तरआवद्धता भएका अन्तर्राष्ट्रिय सेवा सञ्चालकहरूले तिनीहरूको नेटवर्क बीच ट्राफिक टर्मिनेट गर्दा अर्को सेवा सञ्चालकलाई तिर्नु पर्ने शुल्क दर ।

प्राइस क्याप (Price Cap)

प्राइस क्याप एक किसिमको नियममा आधारित मुल्य नियमन गर्ने विधि हो । जसले कुनै निश्चित शुत्रको प्रयोग गरी तोकिएको वर्ष अथवा वर्षहरूको लागि नियमन गरिएको सेवा प्रदायकले प्रदान गर्ने सेवाको लागि लिन सक्ने अधिकतम सेवा शुल्क निर्धारण गर्दछ ।

डिजिटल डिभाइड (Digital Divide)

डिजिटल डिभाइड भन्ने शब्दले विश्व समुदायलाई ती मानिसहरूको समूह जसको आधुनिक सूचना प्रविधि (जस्तै: टेलिफोन, टेलिभिजन, इन्टरनेट) मा पहुँच रहेको तथा त्यसको उपयोग गर्ने क्षमता भएको र ती मानिसहरू जसको न आधुनिक सूचना प्रविधिमा पहुँच रहेको, न त त्यसको उपयोग गर्ने क्षमता नै भएको गरी दुई वर्गमा विभाजन गर्न सकिने वास्तविकतालाई वर्णन गर्दछ । डिजिटल डिभाइड गाउँ र शहरमा बस्ने मानिसहरूबीच रहेको हुन्छ । उदाहरणस्वरूप, सन् १९९९ को एक अध्ययनले के देखायो भने ८६% इन्टरनेटको वितरण २० वटा प्रमुख सहरहरूमा मात्र भएको रहेछ । डिजिटल डिभाइड शिक्षित र अशिक्षित, धनी र गरिव तथा विश्वव्यापी रूपमा कम र बढी विकसित औद्योगिक राष्ट्रहरूबीच पनि रहेको हुन्छ ।

Allocation of a frequency band

Entry in the Table of Frequency Allocations of a given frequency band for the purpose of its use by one or more terrestrial or space radiocommunication services or the radio astronomy service under specified conditions. This term shall also be applied to the frequency band concerned.

Allotment of a radio frequency or radio frequency channel

Entry of a designated frequency channel in an agreed plan, adopted by a competent conference, for use by one or more administrations for a terrestrial or space radiocommunication service in one or more identified countries or geographical areas and under specified conditions.

Assignment of a radio frequency or radio frequency channel

Authorization given by an administration for a radio station to use a radio frequency or radio frequency channel under specified conditions.

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणसँग सम्बन्धित ऐन तथा नियमहरूको सूची

१. दूरसञ्चार ऐन, २०५३
२. राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९
३. सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८
४. रेडियो ऐन, २०१४
५. उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४
६. दूरसञ्चार नियमावली, २०५४
७. रेडियो सञ्चार (लाइसेन्स) नियमावली, २०४९
८. राष्ट्रिय प्रसारण नियमावली, २०५२
९. उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०५६
१०. राष्ट्रिय सञ्चार नीति, २०४९
११. सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दीर्घकालीन नीति, २०५९
१२. दूरसञ्चार नीति, २०६०
१३. IT Policy, 2057
१४. ITU Radio Regulation